

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА
ДЕЙНОСТТА
НА
ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС
И
РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА
ОТ БУРГАСКИ СЪДЕБЕН
ОКРЪГ

2009 г.

Бургаският окръжен съд е четвърти по брой на магистрати и натовареност в страната след СГС и окръжните съдилища във Варна и Пловдив.

По утвърдената щатна численост съставът на съда включва 49 щ.бр. магистрати и 72 щ.бр. администрация. През отчетния период непопълнено е било мястото за 1 съдия към м.декември 2009 .

През м.януари 2009 г., след проведен конкурс предходната година, са встъпили съдиите Таня Русева, Галя Белева, Янко Новаков, Дарина Костова и Симеон Михов, а през м.юни 2009 г. са встъпили младши съдиите Невена Ковачева, Дарина Николова и Асен Радев. През м.август е встъпил и мл.съдия Мартин Стаматов.

В края на отчетния период след проведен конкурс от ВСС на свободния щат беше избран 1 съдия- Илияна Балтова, встъпил в длъжност през 2010г.

Съдът се ръководи от Председател и заместници на председателя, които отговарят за дейността на отделенията. И председателят, и заместниците на въззивно гражданско и наказателно отделение са новоизбрани. По предвидени в ЗСВ въпроси, решения взема общото събрание на съдиите от окръжния съд.

Съдиите от Окръжния съд са разпределени в отделения – I –во и II-ро гражданско, и наказателно. Във фирмено отделение се извършва дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация на търговци и регистрация на юридически лица - сдружения с нестопанска цел, което се извършва от съдиите от I-во гр.отделение.

Окръжният съд правораздава като първа инстанция по граждански, наказателни, търговски и фирмени дела.

По отношение правосъдната дейност на районните съдилища в съдебния окръг, окръжният съд действа като въззивен съд по наказателни и граждански дела.

През наблюдавания период се почувства напълно извършената съществена промяна в подсъдността на окръжните съдилища, отразена по-долу в статистиката. С влизане в сила на ЗТР (с което се преустанови разглеждането на делата за регистрация на търговци) подсъдни останаха регистърните производства за сдруженията с нестопанска цел.

С влизане в сила на ГПК се увеличи броят на гражданските дела за разглеждане в първа инстанция, поради предвидения нов праг на цената на иска и неговото изчисление -вещни искове с цена над 50 000лв. и граждански и търговски дела с материален интерес над 25 000лв.

В дейността си, съдът изпълнява успешно своя стратегически план за подобряване работата на съда, насочен към постигане на няколко стандарта в дейността си, които покриват основните сфери на съдебната реформа и са необходими за доброто управление на съда като се отчитат промените в съдебната власт, антикорупционното законодателство и

утвърдените от ВСС подзаконовни актове, които пряко произтичат от Стратегията за реформа на съдебната власт и Закона за съдебната власт.

-Управление на съда

В Бургаския окръжен съд се прилага напълно принципа за случайно разпределение на делата. Наложилите се в практиката изключения са изчерпателно регламентирани със заповед на административния ръководител и вътрешни правила. Постоянно се извършва преглед и анализ на неприключилите дела, предприемат се мерки по приключването им в най-кратки срокове. Провеждат се периодични събрания и срещи по отделения.

-Съдебна администрация

Съдебната администрация е структурирана в съответствие с правилника на МП. Разкритите щатове са в съответствие с длъжностите по Единния класификатор на длъжностите на ВСС. Поради недостатъчния брой съдебни служители, със заповед на председателя на съда са възложени на отделни служители допълнителни функции. Съдебната администрация е организирана в обща и специализирана. Специализираната включва деловодство „I инстанция граждански и търговски дела”, „II инстанция въззивни граждански дела”, „Наказателни дела”, „Фирмено отделение”, „Архив”, „Съдебни секретари”, „Връчване на призовки и съдебни книжа”, а общата администрация включва съдебният администратор, административния секретар, главният счетоводител, системните администратори, началника на адм.служба, управителя на съдебната сграда и касиера. Администрацията се ръководи от съдебен администратор. Отделните служби се ръководят от завеждащи служба. Административният секретар на съда е изцяло ангажиран с дейността на специализираната администрация – деловодства, секретари, заседания, натовареност, заместване, вътрешна кореспонденция, секретно деловодство, координация на деловодствата със статистическата служба и пр.

- Съотношението служители / магистрати (по щат) е **1,47**
- Съотношението служители / магистрати спрямо реално заетия щат е 1,28
- Съотношението специализирана администрация /магистрати е **1,02**

Това показва, че дейността на съдиите не е подкрепена в достатъчна степен от специализиран съдебен персонал. Средните съотношения в страната са доста по-високи за съдилища с по-ниска натовареност.

БОС осъществява конкурсното начало за подбор и назначаване на съдебни служители и представя модела за подбор на електронната си страница.

Осъществява се периодичен анализ на административните процедури и непрекъснато се оптимизира пътя на документооброta. В тази връзка са създадени вътрешни правила, които се актуализират при всяка промяна.

Всички служители носят бадж с името и длъжността си. Осигурено е непрекъснато работно време на деловодствата.

През годината предложенията на председателя на съда за запълване на част от свободния щат са били уважени от ВСС, но едва към края на отчетния период.

За оптимизиране на дейността на администрацията и в опит да се подпомогне дейността на съдиите от специализираната администрация е утвърдена нова структура на съда при условията на съвместяване на функции.

- Техническа обезпеченост и информационни технологии

Бургаският окръжен съд разполага с много добра материална база и необходимата техника за всеки магистрат и съдебен служител.

И през настоящата година Окръжен съд - Бургас работи с деловодната програма на ЕТ"Паралел-Кодинов", като и през настоящата година се полагаха усилия за отстраняване на слабостите ѝ. Използван бе разработения от „Паралел-Кодинов" продукт за разпределение на делата на принципа на случайния избор, тъй като постъплението за деня се генерираше автоматично от деловодната програма. Проблем при тази програма бе отчитането на делата и осъществяването на постоянен контрол. От м.октомври 2009 г. делата се разпределят чрез програмата на ВСС „Law Choice 3.2", която се използва от 99% от съдилищата и е доказано по-надеждна от към сигурност и отчетност.

Бургаският окръжен съд има въведени писмени правила за управление на информацията и ИТ-технологиите. Писмените правила са поставени на вътрешната мрежа на съда. Всички работни места в съда са свързани в локална компютърна мрежа и служебната кореспонденция между магистрати и служители се осъществява чрез нея.

През последните 3 години настъпиха значителни положителни промени в технологичното оборудване на БОС. Получени бяха и са предоставени за ползване нови, по-добри работни станции за всички съдии и почти всички служители от съда. В резултат на това в целия съд се работи с една и съща операционна система Windows XP SP2.

Във всички съдебни зали са осигурени монитори и пред съдията, който следи за изготвяне на протокола в реално време, по който начин бързо се отстраняват пропуските в протокола, а една част от съдебните зали са оборудвани с допълнителни монитори за страните, които също следят протокола в реално време.

Предстои реализиране на идеята за електронни дела, докато законодателно бъде разрешен въпроса с електронното правосъдие, така че страните да могат да подават книжа и проверяват делата си чрез отдалечен

достъп. В тази връзка, ако бъдат уважени изготвените от ръководството проекти, ще се разработи информационен център, който ще обслужва граждани и адвокати, и без ангажирането на съдебен служител за това.

Всички магистрати имат достъп чрез интернет до сайтовете на институциите и органите от национално равнище, до институциите на ЕС и държавите –членки.

През последните две години се промени и използваният софтуер като са извършени необходимите промени във връзка с НПК и ГПК. Непрекъснато се правят промени за подобряване и улесняване работата с деловодната програма, които се налагат от промени в законодателството и постоянно увеличаващите се справки до МП,ВСС, Инспекторат към МП и Инспекторат към ВСС

Подновени са версиите на безплатните антивирусни програми.

Подновена е версията и на справочната база данни Апис 6.

Съдът поддържа интернет страница си в актуално състояние, като ежеседмично се поставят съдебните актове по всички решени дела, графика на насрочените съдебни заседания и графика на насрочените за месеца наказателни дела, между които и тези с обществен интерес.

Библиотечният фонд е поддържан и осъвременяван.

С пълномощно от Министърът на Правосъдието, на председателя на съда е възложено управлението на имуществото на органите на съдебната власт в гр. Бургас, което включва съдебната палата и други недвижими имоти. Дейността се извършва на практика от служителите на окръжния съд- съдебен администратор и управител на съдебната палата. Не може да не споменем обстоятелството, че неоправдано голяма част от сградата заема съдебната охрана, както и това, че нито магистратите, нито сградата се охраняват както се очаква.

НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

I. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

Наказателното отделение се ръководи от заместник председател. До м.юли 2009 г. това е била съдия Галина Тодорова. С решение на ВСС по Протокол от заседание, проведено на 03.12.2009 г. за заместник-председател е назначена съдия Петя Петрова. За периода, в който съдия Петрова е в майчинство, изпълняващ функциите ѝ е съдия Даниел Марков.

През 2009 г. първоинстанционните наказателни дела са разгледани от 14 съдии от наказателно отделение.

Несвършени дела – в началото и в края на отчетния период

Брой дела за разглеждане към 01.01.2009 г.

	Несвършени дела към 01.01.2009 г.	Образувани в 2008 г	Образувани в предходен период	Брой дела за разглеждане към 01.01.2009 г.	Относителен дял на новообразуваните дела 2008 г. към останали несвършени към 01.01.2009 г.	Относителен дял на заварени от предходен период дела към останали несв. към 01.01.2009 г.
НОХ	44	37	7	44	84%	16%
НЧД	14	14		14	100%	

В началото на отчетния период: На 01.01.2009 г. са били несвършени 44 НОХД и 14 НЧД, от които новообразувани през 2008 г. - 37 НОХД и 14 НЧД, което е съответно 84% и 100% от всички несвършени дела. Относителният дял на заварените от предходен период дела към останали несвършени към 01.01.09 г. е 16 %.

В края на отчетния период: При анализа на несвършените дела в края на отчетния период се установява, че общо от отчетната година и минали периоди, останали несвършени дела са 52 НОХД и 23 НЧД дела. От тях, обаче само 7 НОХД са от предходен на отчетната година период. Останалите 91% от делата са постъпили в края на отчетния период, което съответства на двумесечния срок за насрочване на делото, графика на съда, ритмичното постъпление от прокуратурата.

За сравнение : Останалите несвършени към 31.12.2008 г. са били 44 НОХД, а към 31.12.2007 г - 41.

Несвършени НЧД за отчетния период няма, както не са отчетени такива и за предходните две години.

Действията на съда за намаляване броя на несвършените дела са рутинни и проверени в практиката ни от години - ежемесечно отчитане на несвършените дела, скъсяване на сроковете между заседанията, своевременно осигуряване на служебна защита или насочено внимание към призоваването.

Както ще стане ясно от последващите данни, общият анализ на натовареността и динамиката на постъплението показва, че броят на несвършените дела **съответства на постъплението** в края на отчетния период, което (то-постъплението) е било насрочено за разглеждане в началото на следващия отчетен период. Този показател разкрива способността на съда да приключва делата, постъпили през годината, като фактори за това са както отговорността и опита на съдиите, така и достатъчната обезпеченост с материални и персонални ресурси. Отклоненията следва да се търсят в спецификата на останалите от минали периоди дела и съществуващото законодателство.

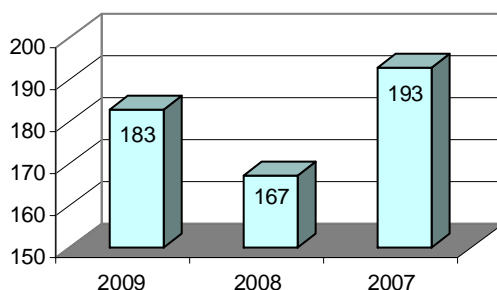
Постъпили дела през 2009 г.

През 2009 г. са постъпили общо 2011 наказателни дела, от които:

- 183 НОХД
- 1269 ЧНД I инстанция
- 187 ЧНД разпити
- 207 ВНОХД и ВНЧХД
- 165 ЧНД II инстанция

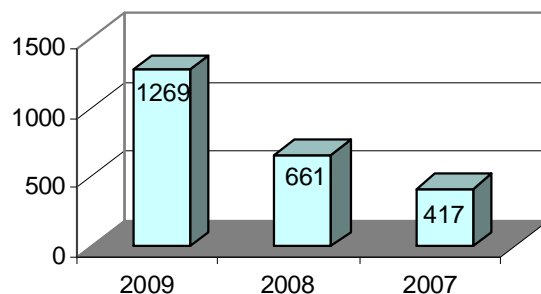
Постъпилите **НОХД са общо 183**, всички новообразувани. През годината няма върнати от горна инстанция за продължаване на съдопроизводствените действия. Постъплението на НОХД дела се е увеличило с 9.6 % към 2008 г., когато новообразуваните дела са били 167 и е намаляло спрямо 2007 г. с 5,18%, когато делата са били 193.

НОХД

Увеличен е двойно броят на ЧНД : През 2009 г. са постъпили **1269** .
За сравнение: През 2008 г. ЧНД са били 661, а през 2007 г. – 417.

ЧНД

В тази група са включени делата, образувани по европейска заповед за арест, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни средства, предложенията на пробационните служители, мерките за неотклонение и др. В този брой дела не са включени ЧНД разпити, които през годината са били **187** (при 112 за миналата година).

- Структура на постъплението

В сравнение с 2006 г. постъплението на НОХД е намаляло. Но в сравнение с миналата година, НОХД са се увеличили с 16.

- 183 НОХД за 2009 г.
  - 167 НОХД за 2008 г.
    - 193 НОХД за 2007 г. и
      - 213 НОХД за 2006 г..

Намалението на постъплението е с 10,36 % през 2007 г. спрямо 2006 г. и с 13,7% през 2008 г. спрямо 2007 г..

Увеличението на постъплението през 2009 г. спрямо 2008 г. е 9%, а намалението спрямо 2007 г. е 5%.

И през 2009 г. най-значителен е дялът на делата, образувани за престъпления по глава XI “Общопасни престъпления” – **66 бр.** и по-конкретно на транспортните престъпления по чл.343, ал.1, б.”в”, ал.3 и ал.4 от НК – 54 бр. Като общ брой по тази глава, постъплението е почти същото в сравнение с предходните две години: 62 бр. за 2008 г.- и 67 бр. за 2007 г.

Следват делата по глава VI – “Престъпления против стопанството”- **42 броя**, където се забелязва значително увеличение при 29 броя за 2008 г. и 24 за 2007 г., делата по глава V “Престъпления против собствеността” – 24 на брой, от които най-много грабежите- 20 (при 17 за 2008 г. и 24 бр. за 2007 г.), а 2 са делата за изнудване/рекет.

По глава II “Престъпления против личността” през годината са образувани 20 дела, като най-много са делата за престъпления, при които е причинена смърт по непредпазливост- чл.123 НК- 7 бр. През 2008 г. и 2007 г., по тази глава са постъпили почти същия брой дела- 19 през 2008 г. и 21 през 2007 г., като отново най-много са били делата по чл.123 НК. Намалял е относителния дял на постъплението на делата за довършени убийства и опит съответно 5 и 2 за 2009 г., при 9 и 4 бр. за 2008 г.

По статистическа последователност, следват престъпленията по глава VIII “Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции”- 12 бр., 3 от които са за подкуп на длъжностно лице и това е почти два пъти по-малко в сравнение с 2008 г., когато техният брой е бил 21, но и два пъти повече в сравнение с 2007 г. – 7 бр.

С 2 броя се е увеличило постъплението на делата за престъпления по чл.321, 321а от НК – организиране и ръководене на престъпна група – 7 бр. в сравнение 2006 и 2007 г., когато те са били 5 бр. През 2008 г. обаче, техният брой е 12. От тази група дела през годината са разгледани общо 9 дела, две от които останали от предходната година, поради постъпването им в края ѝ. Чувствителността на обществото към тази група дела е повишена и поддържана в медийното пространство и още с постъпването им в съда се сблъскваме с вече формирано обществено настроение по казуса .

Делата за наркотици по чл.354а от НК са 8 на брой, а през 2008 г. са били 12 бр., през 2007 г. – 14. Тук е мястото да отбележим, че многобройните искания за СРС и по ЗЕС, обосновавани с необходимост по образувани досъдебни производства за разследване на организирана престъпна дейност, насочена към осъществяване на престъпления по чл.354а НК, прилагани субсидиарно на традиционните методи на разследване и то, когато не са дали резултат, също не дават резултат за разкриваемост на престъпленията в региона съпоставено към внесените обвинения и образуваните производства.

От отчетените 183 новообразувани НОХД, образуваните по обвинителен акт са 105, образуваните по внесени от прокурора споразумения - 53 и по предложение по чл.78а от НК – 25 дела.

През 2009 г. броят на НЧД е **1269**, двойно по-висок в сравнение с 2008 г.

- **661** за 2008 г.,
- **417** ЧНД за 2007 г. и
- **393** ЧНД за 2006 г.

В тази група се включват делата, образувани по европейска заповед за арест, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни средства, за съдебен контрол над прекратените наказателни производства, предложенията на пробационните служители, мерките за неотклонение, предсрочно освобождаване, реабилитации, кумулации и др.

Постъпилите дела по чл.70-71 НК – предсрочно освобождаване са били 57, делата за реабилитация – 8, кумулациите – 23.

През отчетния период в Окръжен съд-Бургас са образувани 26 и разгледани общо 25 дела по ЗЕЕЗА. Двадесет от тези дела са били по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави-членове на ЕС(чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА), по 7 от които съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 2 е отказал и също в толкова случаи е прекратил производството по ЕЗА. Пет от разгледаните дела са били по молби за екстрадиция(чл.13, ал.6 и 7 ЗЕЕЗА). По едно от делата екстрадицията на чужд гражданин е била допусната.

През 2009 г. в БОС няма образувани производства по издаване на Европейска заповед за арест.

Всички наказателни производства по ЗЕЕЗА са образувани, разгледани и приключени в сроковете, регламентирани в закона..

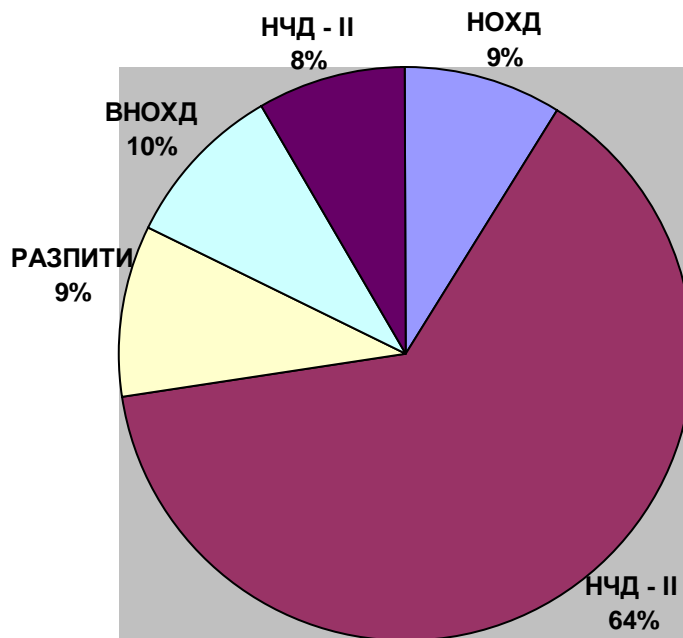
Следва да се отчете, че понастоящем затрудненията при изпълнението на ЕЗА са сведени до минимум. Проблеми възникват предимно по повод комуникацията с издаващата заповедта държава, като по същество си този проблем касае езиковата бариера. Към момента, съдиите успяват да решат проблемите, възникнали във връзка с осъществяване на прекия контакт с издателя на заповедта. Получаването на Европейска заповед за арест от съда при хипотезите на чл.38а, ал.2 вр. ал.1, т.4 и 5 от ЗЕЕЗА през почивните и празнични дни е обезпечено чрез системно обслужване на информационните и комуникационните системи на съда от дежурни секретари.

Структурата на постъплението на делата в един съд има случаен характер, тъй като се определя от внесените от прокуратурата дела и не отразява обективно състоянието на престъпността. По-важно е да се наблюдава отговаря ли съотношението на внесените обвинения към общо извършени престъпления от същия вид, но съдилищата не отчитат подобни показатели. За съдебната дейност има значение повече структурата на наказаната престъпност, което е в пряка зависимост с работата на съдиите.

- Разгледани дела

През отчетната година са разгледани общо **2148 наказателни дела**, от които 227 НОХД, 1283 НЧД, проведени са 187разпита, 270 въззивни наказателни дела, 181 ВНЧД.

- Свършени наказателни дела

Анализ по видове и динамика в тригодишния период

През отчетната година са свършени общо 1976 наказателни дела. Те представляват 92% от всички разгледани дела. От тях 1880 дела са в тримесечния срок, или 95%.

От свършените общо 1976 дела, 93,42% от тях, или 1846, са приключили със съдебен акт по същество. Стойностите на този показател едва ли означават бавно правосъдие по наказателни дела. Всъщност, той сочи за изключителна срочност при разглеждането и решаването на делата в Бургаския окръжен съд, защото не е изолиран и инцидентен, а постоянен и устойчив за последните три години.

Прекратените наказателни дела са общо 130, от които по 75 дела е одобрено споразумение и поради това производството по тях е било прекратено на основание чл.24, ал.3 от НПК. Най-голям е броят на прекратените и решени със споразумение дела за престъпления в транспорта – по чл.343, ал.1,б.”в” от НК – 17 бр. (над 50% от постъпилите дела), за престъпления против собствеността – 13 бр., от които 12 – по дела за грабеж. Следват ги престъпленията против стопанството – 11 бр. и престъпленията против личността – 6 бр.

Някои видове престъпления по НК	шифър на реда	Прекратени и споразумения	
		всичко прекратени	от тях: в т. ч. свършени по споразум. чл. 381-384 НПК
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0100	1	1
в т.ч. тероризъм - чл. 108 а	0101	0	0
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	11	6
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	0201	1	1
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	1	0
причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	5	3
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	2	1
блудство - чл.149, ал.5 от НК	0206	0	0
изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0207	0	0
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	14	13
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504	0	0
грабеж - чл. 199 НК	0505	13	12
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	0507	0	0
измама - чл. 212 ал.5 НК	0511	0	0
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	1	1
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	17	11
контрабанда на наркот. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	0602	3	2
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	4	3
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	1	1
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0701	0	0
наруш. разп. на ЗМСИП от дл.л. чл. 253б НК	0702	0	0
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	1	1
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	2	0
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	0	0
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0802	0	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	0803	0	0
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	0804	0	0
ГЛ. IX ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕН. чл.308-319	0900	0	0
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	0900A	0	0
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	1000	5	4
в т.ч.орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	5	4
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	42	36
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1101	1	1
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1102	0	0
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	1104	18	17
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	1105	13	9
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	1106	9	8
ГЛ. XII П-Я П-В ОТБР. СПОСОБН. НА РЕПУБЛ.	1200	0	0
вкл. разгл.сведения със секр.инф. - чл. 357-360	1201	0	0
ГЛ. XIV ПРЕСТ.П-В МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО	1300	0	0
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0100 до ш. 1300/	1399	93	72
чл.70-71 НК - предсрочно освобождаване	1400	0	0
чл. 80-88 НК - реабилитация	1500	0	0
чл. 47 ал.5 от ЗБ / частни производства/	1700	0	0
чл. 23, 25 и 27 НК - комулации	1800	2	0
Други дела	1850	4	0
НЧД от досъдебното производство	1900	0	0

Свършени дела през последните четири години:

Вид дело	2009	2008	2007	2006
НОХД	175	138	150	177
НЧД	1260	660	392	461

Свършени през 2009 г.

- НОХД – 175 приключени, от които 77% в тримесечен срок; със съдебен акт по същество – 82, прекратени – 93 висящи в края на периода – 52
- НЧД – 1260 приключени, 100% в тримесечния срок, от които 1254 със съдебен акт по същество, 6 прекратени; висящи в края на периода – 23
- ВНОХД – 270 приключени, от които 71% в тримесечния срок; със съдебен акт по същество – 169, прекратени – 22; висящи в края на периода- 63
- НЧД – II инст. – 163 приключени, 100% в тримесечния срок, от които 154 със съдебен акт по същество и 9 прекратени; висящи в края на периода – 18
- **Общо, от всички свършени наказателни дела, 95% са в тримесечния срок**

През 2009 г. са постановени **присъди и актове със сила на присъда по 175 дела**. Т.е. 77% от разгледаните **НОХД** са приключени с присъди и процентът на приключените в тримесечния срок е същият.

За сравнение : През 2008 г. – по 164 дела, през 2007 г. – по 196 дела и през 2006 г. – по 215 дела .

От тях **135** (2008 г.-138 дела) **са приключени в тримесечния срок** или **77%** (при 84 % за 2008 г., при 79% за 2007 г., при 82% за 2006 г). Стабилността на този показател в рамките на изследвания период показва запазено добро постижение за **срочност**.

Вид дело	НОХ	НЧД
Брой свършени решени дела	175	1260
От тях в срок до 3 месеца	135	1260
Относителен дял на св. дела в 3 м. срок към общо св. дела	77%	100%
Брой реш. по същество /с присъда/	82	1254
Брой дела за разглеждане	227	1283
Относителен дял на свършените дела към делата за разглеждане	77%	98%
Прекратени дела	93	6
Несвършени дела към 31.12.2009 г.	52	23
Съотношение несвършени/свършени дела	1:3,3	1:54,7
Брой обжалвани/протестестирани дела	55	87
Резултати от въззивна и касационна проверка:		
отменени	3	4
потвърдени	8	26

От общо прекратените **93 дела** (88 дела за 2008 г., при 119 дела за 2007 г. и 133 дела за 2006 г.), в 46 от случаите се касае за образувани дела по споразумения, а по други 26 дела е одобрено споразумение в съдебното производство (при 73 дела за 2007 г. и 90 дела за 2006 г.).

Най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по **глава XI** – Общопасни престъпления – 21 и **глава VI** – Престъпления против стопанството – 21, следват **глава VIII** – Престъпления против дейността на държавни и обществени органи и организации – 13, **глава II**-Престъпления против личността – 11 и **глава V** – Престъпления против собствеността – 11.

За сравнение :През 2008 г. най-голям е бил броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по **глава XI** – Общопасни престъпления, **глава II** – Престъпления против личността, **глава VIII** – престъпления против дейността на държавни и обществени органи и организации и не на последно място престъпления по **глава V** – против собствеността.

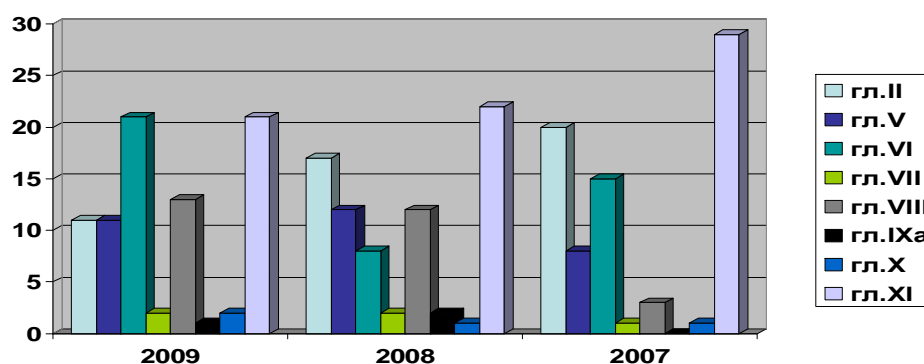
В сравнение с 2007 гина увеличение бележат делата за престъпления по глава V, VI, особено по **глава VIII** – против дейността на държавни органи и обществени организации, а транспортните по чл.343, ал.1 б.”в” са намалели 2 пъти. Намалели са и делата за наркотици, като причината за това се дължи на изменението на НК и промяна подсъдността на делата за държане на наркотици.

Постоянен нисък ръст през последните три години бележат делата по **глава VII** – решени са 2 дела и **глава IXa**- едното постъпило дело е приключено с осъдителна присъда в тримесечния срок.

Делата по чл.321 и чл.321а НК – организиране и ръководене на престъпна група са намалели като постъпление, но приключените с присъда са с едно повече. Следва да се отбележи, че този вид дела приключват по-бавно с присъда, поради използваните от страна на обикновено многото подсъдими и техните защитници всички законови възможности за отлагане на дела.

Увеличил се е броят и на делата за престъпления против стопанството, като са разгледани дела предимно по чл.243-250 от НК - за престъпления против паричната и кредитната система.

Разнородна е картината на престъпната дейност, приключила с присъди за последните три години и графично изглежда по следния начин:

Следната таблица е показателна за свършените НОХД :

Видове престъпления от НК	Шифър	Образован и по обвинителни актове 2009 г.	Свършени с присъда от образуванияте 2009 г.		Свършени със споразумения от образуванияте 2009 г.
			осъдителна	оправдателна	
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	15	5	1	3
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	0201	5	3		1
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	2			
причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	4	2	1	1
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	3			1
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	20	5		7
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504				
грабеж - чл. 199 НК	0505	17	5		7
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	1			
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	12	4		3
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	5	4		1
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	6	1		
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	4	1		
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	12	6		
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	1	1		
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	0803	3	2		
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	1000	5	1		
в т.ч.орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	4	1		
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	35	15		10
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1101	3	1		1
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	1104	14	5		5
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	1105	17	9		3
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	1106	1			1
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0200 до ш. 1106/		105	37	1	23

През отчетната година са постановени **90 осъдителни присъди** (60 от които по дела от 2009 г.) и **6 оправдателни присъди** (1 по дело от 2009 г.) . Одобрени по реда на чл.382 НПК са 45 споразумения. Освобождаване от наказателна отговорност по чл.78а НК е постановено по 12 дела.

Влезлите в сила присъди през годината са 129.

В процентно съотношение наказаната престъпност е **85 %**. Останалите 15% представляват 6 оправдателни присъди, 14 дела прекратени и върнати за доразследване, 1 дело прекратено по подсъдност, 4 прекратени, поради отказ да се одобри споразумението.

Относителният дял на осъдителните присъди спрямо внесените прокурорски актове по видове престъпление, изглежда в цифри така:

	2009 г.
Внесени обвинителни актове	105
Внесени споразумения	53
Общо	158
Осъдителни присъди / одобрени споразумения	135
Относителен дял	85%

Общо са осъдени 188 лица, а са оправдани 8. На доживотен затвор са били осъдени две лица. Наказания лишаване от свобода от 10г. до 30г. са били наложени на 6 лица, от които четири са били осъдени по дела за убийство. 115 подсъдими са били осъдени с наказания лишаване от свобода до 3 години, като за 70 от тях е приложен института на условното осъждане и изтърпяването на наказанието е отложено за определения от БОС изпитателен срок.

Наказана престъпност и брой осъдени лица в тригодишния период:

Наложени наказания	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Лишени от свобода до 3 години	115	131	116
От тях условно	70	73	73
Лишаване от свобода от 3-10 години	30	26	16
Лишаване от свобода от 10-30 години	6	9	3
Доживотен затвор	2	2	4
Доживотен затвор без право на замяна	0	1	0
Други	35	27	21

През 2009 г. две от общо осъдените 188 лица са непълнолетни и са единствените осъдени за престъпления по глава I “Престъпления против Републиката” от НК.

През същия отчетен период са оправдани 8 лица. През 2008 г. са осъдени съответно 196 лица, от които 3 непълнолетни и оправдани 4 лица, а през 2007 г. съответно 160 осъдени лица, от които 9 непълнолетни и 8 оправдани. Намален е броят на осъдените непълнолетни лица и се е увеличил на оправданите в сравнение с предходната година.

Отново най-голям е дялът на осъдените лица на „лишаване от свобода” до 3 години (115 човека), като почти е непроменен по сравнение с 2007 г. – 116 лица и намален по сравнение с 2008 г. – 131 лица. Същото се констатира и по отношение на броя на лицата спрямо които е приложен института на условното осъждане (70 – през 2009 г. при 73 лица за двете предходни години).

В наблюдавания тригодишен период се отчита тенденция към увеличаване на броя на осъдените на „лишаване от свобода” от 3 до 10 години. Намален е броят на осъдените на наказание от 10 до 30 години ЛОС – 6 лица (при 9 през 2008 г и 3 през 2007 г.). През 2009 г. две лица са били осъдени на наказание „доживотен затвор”, колкото са били и през 2008 г., при 4 за 2007 г.

През отчетната година не е налагано наказанието “доживотен затвор без право на замяна”, докато през предходната е било наложено в един случай. През 2007 г. и 2006 г. също не е било налагано обсъжданото наказание.

Отново най-голям е броят на осъдените лица по глава XI – за престъпление по чл. 343 ал.1, б.”в” и чл.343, ал.3,б.”б” и ал.4 от НК – общо 46 на брой, независимо, че по-голямата част са приключили със споразумение, при 36 през 2007 г.

Броят на осъдените за грабеж поддържа завидно високо ниво през последните три години – 30 са осъдените през 2009 г., при 24 за 2008 г. и 34 за 2007 г.

Сравнително еднакъв се е запазил и броят на осъдените по чл.354а от НК (наркотици) – 12 през отчетната година, при 14 за предходната и 15 за 2007 г.

През анализирания период е намален отчетения през предходната година голям брой осъдени лица за престъпление по чл.321 НК-ОПГ- 47 лица. През 2009 г. този брой е 17, при 14 за 2007 г, което се обяснява с намаленото постъпление на този вид дела.

Значително увеличен е броят на осъдените лица за престъпления против стопанството – 28, при 18 за предходната година, което също е в резултата на увеличения брой постъпили през годината дела.

Осъдените лица за убийство по чл.115-118 НК са 7 (10 са били през 2008 г.), на две от които е наложено наказанието “доживотен затвор”. За опит за убийство е осъдено едно лице, докато през 2008 г. са били 4 и за

причиняване на смърт по непредпазливост, квалифицирано като престъпление по чл.123 НК- 7 лица, при 13 за 2008 г.

Оправдателни присъди

През 2009 г. е влязла в сила една оправдателна присъда (по НОХД №11/2007 г.) по глава VI – Престъпления против стопанството.

6 са постановените през 2009 г. оправдателни присъди

НОХД 302/2007 г.

НОХД 19/2008 г.

НОХД 137/2008 г.

НОХД 302/2008 г.

НОХД 338/2008 г.

НОХД 199/2009 г.

Оправдани са 8 лица.

5 от присъдите са протестираны от прокуратурата.

Причините за постановяване на оправдателни присъди могат да се обобщат в две групи:

1. Събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка не водят до извод за осъществен състав на престъплението- несъставомерност.

2. Недоказаност на обвинението, включително по отношение на авторството на престъплението.

Върнати за доразследване дела

Делата върнати за доразследване са 14. С три по-малко от предходната година, когато върнатите на прокурора дела са били 17, а през 2007 г. техният брой е бил 32 дела (18 дела за 2006 г.) От общия брой върнати дела за доразследване, всички са върнати от разпоредително заседание, което сочи на висок професионализъм от страна на наказателните съдии при подготовката на делата за насрочване в съдебно заседание. При повторното внасяне в съда на обвинителния акт, делото се разпределя на първоначалния съдия-докладчик. Тази практика, наложена логично и с административна заповед, се потвърди и от разпоредбата на чл.89, ал.7 от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища, обн. ДВ, бр.66 от 18.08.2009 г. Както през 2008 г., така и през 2009 г. е извършен анализ на причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора по делата на Бургаски съдебен окръг за периода м.януари 2009 – м.юли 2009 г. Констатирано е, че връщането на дела за доразследване не стои като проблем пред бургаските магистрати, а по-скоро проблем са спорните въпроси по приложението на НПК и

уеднаквяването на съдебната практика. По повод последното, са изразени становища в обобщения доклад на Апелативен съд – Бургас за възможности за законодателна промяна в глава XII „Производство пред въззивната инстанция за проверка на определенията и разпорежданията”, според които да се предостави правна възможност на прокуратурата за обжалване на акта за прекратяване и връщане на делото. Не всички магистрати от Бургаския окръжен съд са привърженици на тази идея, аргументирайки се, че при подобна уредба в миналото, именно забавянето на съдопроизводствените действия даде основание на законодателя да промени закона

Ако следва да се посочат причините за прекратяване на делата и връщане на прокурора, при констатирано стриктно спазване от страна на магистратите от БОС на ТР №2/02г. на ОСНК на ВКС (което е единият аспект при разглеждане на въпроса с връщането на делата и промените, въведени с новия НПК, който е разискван на националното съвещание на председателите на съдилищата, свикано от председателя на ВКС през 2008 г.), те отново ще се обобщят в повтарящите се от предходни години съществени процесуални нарушения в досъдебното производство, довели до съществено ограничаване процесуалните права на подсъдимия или на пострадалия, в това число и пороци на внесените обвинителни актове, като :

- констатирани противоречия между обстоятелствената част и диспозитива на обвинителния акт, отнасящи се до съставомерните признаци на деянието и участието на обвиняемия в него;
- непосочване в обстоятелствената част на обвинителния акт на фактите, обуславящи съставомерността на деянието и участието на обвиняемия в осъществяването му, като тук се включва и липсата на конкретизация относно времето, мястото и начина на извършване на деянието
- констатирани противоречия между фактическото описание на престъплението и правната му квалификация;

Констатираните основни причини за връщане на делата за доразследване обаче са изцяло в рамките на закона и не се установи т.нар. „съдийски произвол”.

От върнатите за доразследване 14 дела, едва по 6 са отстранени посочените от съда пороци и са внесени отново в съда (43%) – 4 в рамките на един месец и 2 в период над два месеца. Последните цифри само затвърждават, че пропуските са били достатъчно сериозни, за да не могат да се отстранят в разумен срок. Приключили са производствата по две дела. Повторяемостта на едни и същи основания за връщане и най-вече – нарушаването на правата на пострадалите в досъдебното производство през последните няколко години (макар и като брой дела -намалели) не сочи за подобрен професионализъм от страна на разследващите органи, правопропорционален на засиления интензитет на дейността им. Последният пък, очевидно, се отразява и на качеството на актовете, предлагани от държавното обвинение. Все в името на бързината на правосъдието, следва отново да подчертаем, че съдът често се въздържа от прекомерно стриктно или формално отношение към процесуалните

пропуски. А законната възможност за връщане на делата е дисциплинираща по отношение на въпроса със зачитане правата на обвиняемите. След внимателния анализ на върнатите за доразследване дела в БОС, един извод е сигурен – липсват своеволия и неоснователни връщания от страна на съдиите. И все пак, стремежът към подобряване на резултатите по тези специално наблюдавани дела, са в интерес на подобряване на общото качество на работата и ще продължи обсъждането на причините, докато като проблем на системата бъде заличен. Обстоятелството, че връщането на делата е изключително от разпоредително заседание разкрива по косвен начин и становището на адвокатурата, чиито възражения по тези въпроси могат да бъдат чути единствено във фазата на съдебното производство. В няколко изолирани случая се установява неизпълнение от наблюдаващия прокурор на указанията, дадени от съда при връщане на делото за доразследване.

Наблюдението на броя на върнатите поради неодобрение на споразумения дела е от съществено значение в две посоки.

От една страна, съдът е призван по закон да утвърждава спазването на морала. Това е изискване в рамките и на принципа за законност и на общия принцип за справедливост – правосъдие, основано на закона. В повечето случаи съдът е отказвал одобрение на споразумението на това основание. Общото наблюдение на критерия за морала на съдилищата, както при одобряването, така и при връщането е ценен източник на познание за способността на съда да утвърждава единно разбиране за морала. В Бургаски съдебен окръг е необходимо по-често да се обсъждат тези случаи.

От друга страна, въпросите на делата, внесени и приключени по споразумение ни отвеждат до повдигнатите в обществото в последно време дебати относно целите на института. На везните са поставени от една страна обществения интерес от наказване на престъплението със съответно наказание, а от друга – интересите на правосъдието от бързи и не скъпи процеси. За отбелязване е, че при реализацията на процедурите по приключване на делата по споразумение, а и при съкратено следствие, балансът на двата значими интереса не винаги е постигнат и оценката за това се прави от гражданското общество.

Инстанционен контрол

През 2009 г. са обжалвани и протестиращи 55 НОХД и 87 НЧД.

През 2008 г. са обжалвани и протестиращи 47 НОХ дела и 72 НЧД.

През 2007 г. техният брой е съответно 49 НОХ дела и 83 НЧД.

Някои видове престъпления по НК	шифър на реда	Обжалвани и протестирани дела
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0100	0
в т.ч. тероризъм - чл. 108 а	0101	0
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	12
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	0201	7
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	1
Причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	3
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	0
блудство - чл.149, ал.5 от НК	0206	0
изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0207	1
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	7
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504	0
Грабеж - чл. 199 НК	0505	3
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	0507	1
измама - чл. 212 ал.5 НК	0511	0
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	1
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	8
контрабанда на наркот. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	0602	0
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	4
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	2
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0701	0
наруш. разп. на ЗМСИП от дл.л. чл. 253б НК	0702	0
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	1
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	6
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	2
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0802	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	0803	3
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	0804	1
ГЛ. IX ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕН. чл.308-319	0900	0
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	0900A	0
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	1000	3
в т.ч.орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	3
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	17
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1101	0
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1102	1
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	1104	5
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	1105	10
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	1106	1
ГЛ. XII П-Я П-В ОТБР. СПОСОБН. НА РЕПУБЛ.	1200	0
вкл. разгл.сведения със секр.инф. - чл. 357-360	1201	0
ГЛ. XIV ПРЕСТ.П-В МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО	1300	0
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0100 до ш. 1300/	1399	55
чл.70-71 НК - предсрочно освобождаване	1400	1
чл. 80-88 НК – реабилитация	1500	1
чл. 47 ал.5 от ЗБ / частни производства/	1700	
чл. 23, 25 и 27 НК – кумулации	1800	1
Други дела	1850	12
НЧД от досъдебното производство	1900	72

Резултати от въззивна проверка

НОХ	2009	2008	2007
Отменени	1	3	0
Потвърдени	4	14	7
Изменени	3	8	3

Резултати от касационна проверка

НОХ	2009	2008	2007
Отменени	2	0	0
Потвърдени	4	13	6
Изменени	2	15	0

Данните сочат на запазване на относителния дял на обжалваните и протестираните дела. Запазва се и съотношението на обжалваните дела към общо подлежащите на обжалване, което означава, че влизането в сила на първоинстанционния акт на съда поради необжалване и протестиране в най-висша степен удовлетворява интересите на правосъдието. Сравнително малкия брой обжалвани дела се дължи на обстоятелството, че и през изминалата година голяма част от делата се решават със споразумение, както и по реда на съкратеното съдебно следствие.

През 2009 г. една от постановените от БОС присъди е отменена изцяло.

Изменените присъди са три, при които в два от случаите е намален размера на наложеното наказание „лишаване от свобода”, като в единия случай деянието е и преквалифицирано, а в една от присъдите е увеличен срока на пробационната мярка „поправителен труд” и увеличен размера на удържката по трудово възнаграждение. Важното тук е не толкова съвпадението на решенията на трите инстанции, а това че дейността на първоинстанционния окръжен съд става успешна процесуална и материалноправна предпоставка за срочен и ефективен качествен институционален контрол .

Изнесените по-горе резултати от въззивната и касационна инстанция дават основание за положителна оценка на работата на окръжните съдии от наказателно отделение.

Доколкото има изолирани случаи на спорна от правно гледище преценка, то тя се дължи на лични пропуски и не отразява като цяло слабости в работата на съда.

От всичко изложено като статистика, данни и обобщение следва извода, че съдът не е бил затруднен да разгледа и да се произнесе с присъда по някоя група дела, внесени от прокуратурата. Отложените дела са разгледани в разумни срокове и не разкриват неоправдано забавяне. В този

смисъл съдът е действал еднакво, независимо от характера и вида на обвинението .

Следва да се посочи, че се е увеличила интензивността на дейността, личната натовареност на отделните съдии, ускоряване на движението на делата, на сроковете между заседанията и на срочността при изготвяне на съдебните актове. Числата никога не са достатъчен показател за натовареността на съдиите, докато не се отчете тежестта на делата и действителната ангажираност на съдиите по тях, вкл. работата по администрирането им.

Следната таблица показва движението на делата и наблюдаваните в доклада съотношения :

Вид дела по глави и чл. от НК	Постъпили дела						Свършени дела								
	общо			в т.ч. новооб- разувани			решени по същество с присъда			прекратени			в т.ч. по споразумени е		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	28	30	36	20	19	21	11	17	20	11	5	17	6	3	3
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	8	12	8	5	9	6	6	8	6	1	1	4	1	0	0
Убийства опити - чл. 115-118 НК	3	5	4	2	4	2	1	4	5	1	0	2		0	1
причин.смърт по непредпазливост – чл.123 НК	9	8	17	7	3	10	3	4	6	5	2	7	3	2	0
отвлечане на лица- чл.142 от НК	3	0	1	3	0	1	0	0	1	2	0	2	1	0	2
Изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0		0	0
ГЛ.V ПРЕСТЪПЛ.ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	32	28	28	24	19	23	11	12	8	14	8	18	13	6	16
грабеж - чл. 199 НК	25	24	24	20	17	19	8	11	7	13	8	16	12	6	14
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0		0	0
изнудване/ рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	2	1	3	2	0	3	0	1	0	1	0	2	1	0	2
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	52	37	34	42	29	24	21	8	15	17	19	19	11	10	8
контрабанда на нарк. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	3	1	1	3	0	1	0	1	0	3	0	0	2	0	0
прест.п/в паричната и кредит.с-ма чл.243-250НК	31	12	8	28	10	7	16	1	3	4	8	5	3	5	3
ГЛ. VII П-Я П-В ФИН.ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	9	3	4	9	2	2	2	2	1	1	1	2	1	0	0
укрив./непл.данъчни задължения-чл.255-257 НК	5	3	4	5	2	1	1	2	1	1	1	2	1	0	0
ГЛ. VIII ПРЕСТ.П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О	20	23	7	12	21	7	13	12	3	2	3	3		0	1
ГЛ.IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	1	3	1	1	3	1	1	2	0	0	1	1		0	0
ГЛ.X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ.СПОКОЙСТВИЕ	10	12	5	8	12	3	2	1	1	5	9	5	4	6	3
в т.ч.организиране и ръководене на престъпна група - чл. 321, 321а НК	9	12	5	7	12	3	2	1	1	5	9	5	4	6	3
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	74	72	78	66	62	67	21	22	29	42	42	54	36	37	42
в т.ч. палез - чл. 330 ал.2 и 3 НК	3	3	1	3	3	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1	3	5	0	1	3	1	2	1	0	0	4		0	2
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал.1"в"	29	38	50	28	33	44	6	11	23	18	26	28	17	23	20
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	30	12	6	26	10	3	12	4	3	13	4	6	9	3	5
пренасяне; изготвяне; търговия и др. на нарк. вещества - чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	10	13	15	8	12	14	1	1	1	9	10	15	8	10	14

ДЕЛАТА СЪС ЗНАЧИМ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС

Във връзка с приетия план-график на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт, допълващи Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода август-декември 2008 г., ВСС прие Мерки за усъвършенстване организацията на работа в съдилищата и прокуратурата по делата от особен обществен интерес. До 5-то число на всеки месец продължават да се изпращат във ВСС данни за делата със значим обществен интерес. Следи се и обществения отзвук по тези дела. Дадени са указания на административните ръководители, при прилагане на чл.9 от ЗСВ да се отчита натовареността на магистратите, разглеждащи такива дела, както и да се създадат условия за разглеждане на тези дела. Указанията са скрепени със заповед, с която са запознати всички магистрати и деловодители.

Делата със значим обществен интерес са дефинирани още през 2007 г. с указанията за обхвата на годишния доклад .

Делата, предизвикващи особен обществен интерес обикновено са за престъпления, които в най-голяма степен засягат обществените отношения, или са извършени от публични личности, чието поведение фокусира общественото внимание.

Не винаги утвърденият в практиката критерий фактическа и правна сложност има своя еквивалент в обществената значимост.

Със същата сила от предходни години, ще повторим, че професионалните предизвикателства пред съдията от правно естество не винаги съвпадат със значимостта, която обществото или отделни негови представители придават на едно дело.

Със същата сила ще повторим, че съдията не бива да бъде повлиян от друго внимание, освен вниманието към фактите и правото. Затова нашето общо виждане по този раздел е обсъждане на делата на плоскостта на отчетността в контекста на всички останали дела.

Една от основните цели, която се поставя пред съдилищата, е решаването на тези дела в разумен срок и преодоляване слабостите и недостатъците, допускани както във фазата на досъдебното производство, така и в хода на съдебното следствие.

При тези дела съдът по-скоро следва да се стреми да достига собствените си стандарти за добро правосъдие, без да допуска продължително забавяне, необосновани отлагания, които поставят под съмнение всеобщото приложение на принципите за равенство на гражданите пред закона, разкриване на обективната истина и независимостта на съда.

Законодателните промени през 2006 г. бяха насочени към ускоряване на наказателния процес, качествено и прецизно приключване на съдебните дела и постановяване на справедливи актове при стриктно спазване на законите.

Макар и невключени в отчетите за дела със значим обществен интерес, изготвяни до 5-то число всеки месец и изпращани във ВСС, следващата таблица показва съотношението на делата по глави от НК, които ние сме поставили в тази група и които сме наблюдавали преимуществено :

ГЛАВИ ОТ НК	Прокурорски акт	Приключване	2007	2008	2009	Общо
ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.330-356	Обвинителен акт	Присъда	21	22	21	64
		Споразумение/ спогодба	8	4	11	23
	Предложение от ОП/осв.нак.отг.	Присъда	1			1
	Споразумение	Споразумение/ спогодба	35	33	25	93
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА чл.115-155	Обвинителен акт	Присъда	14	14	11	39
		Споразумение/ спогодба	3	2	3	8
	Предложение от ОП/осв.нак.отг.	Присъда	1	3		4
	Споразумение	Споразумение/ спогодба		1	3	4
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА чл.194-217	Обвинителен акт	Присъда	7	12	11	30
		Споразумение/ спогодба	9	3	9	21
	Споразумение	Споразумение/ спогодба	7	3	4	14
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО чл.219-260	Обвинителен акт	Присъда	9	7	10	26
		Споразумение/ спогодба	2	5	3	10
	Предложение от ОП/осв.нак.отг.	Присъда	1	2	11	14
	Споразумение	Споразумение/ спогодба	5	5	8	18
ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА ГРУПА	Обвинителен акт	Присъда	1		2	3
		Споразумение/ спогодба	2	2		4
	Споразумение	Споразумение/ спогодба	1	5	4	10
Общо			127	123	136	386

Тук следва да се посочи **НОХД № 302/07** г. по описа на БОС (докладчик съдия М.М.), за извършено деяние по чл.260, ал.1вр. чл.20, ал.2 НК от двама лицензирани оценители, които са обвинени в това, че съзнателно са дали невярна оценка за стойността на оценявано имущество и от това е произтекла щета за държавния бюджет в размер на разликата между реалната и дадената от обвиняемите. Производството по делото е приключило на **30.09.2009** г. с оправдателни присъди и за двамата.

НОХД №302/2008 г. (със съдия докладчик С. С.) е образувано срещу бивш кмет за това, че в качеството си на длъжностно лице, заемащо отговорно положение нарушил служебни задължения по Закона за общинската собственост и Наредба на Общинския съвет за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, в резултат на което с договора, който сключил с търговец, продавайки част от улично пространство, за Общината настъпили значителни вредни последици, изразяващи се в причинени имуществени и неимуществени вреди. На **05.11.2009** г. е постановена оправдателна присъда като е счетено, че не са осъществени обективните и субективни признаци на престъплението по чл.283а, т.1 вр. чл.282, ал.1, предл.1 и 2. Присъдата е протестирана пред Апелативен съд-Бургас и към момента на изготвяне на настоящото изложение няма резултат.

НОХД №302/2009 г.(съдия докладчик П. Г.) е образувано по обвинение срещу известно за страната лице от бургаския криминогенен контингент и роднините му, за това, че е извършвал сделки с недвижимо и движимо имущество, придобити със средства от престъпна дейност(чл.253 ал.4 вр.ал.2НК- пране на пари, придобити от престъпна дейност). Интересът на обществото по това дело е породен най-вече с оглед личността на единия подсъдим, който през 2008 г. по НОХД №20/2008 г. се е признал за виновен за това, че от 2000г. до 2007 г. е образувал и ръководил организирана престъпна група, създадена с цел да върши престъпления по чл.354а, ал.2, вр.ал.1 НК на територията на град Бургас и областта, като групата е въоръжена и с добре развита йерархична структура. Той понастоящем изтърпява наказание „лишаване от свобода”. Делото е постъпило в края на 2009 г., поради което понастоящем е висящо.

НОХД №132/2009 (докладчик съдия П. Г.) също е срещу „известни” с обремененото си съдебно минало лица и също е за образуване, ръководене и участие в образувана престъпна група, създадена с цел извършване на престъпления по чл.354а, ал.1 и ал.2 НК. Делото е приключило по отношение на един от подсъдимите със споразумение. По отношение на останалите, делото все още е висящо, отлагано поради невявяване на свидетели.

През 2009 г. е постъпило и друго дело за организирана престъпна група- **НОХД №243/2009**(съдия докладчик С. С.), което обаче е върнато за доразследване, поради противоречие между обстоятелствената част на обвинителния акт и диспозитивите на обвиненията, свързани с времето на образуване на престъпните групи и част от деянията извършени по

поръчение на тези групи, както и поради съществено процесуално нарушение, нарушаващо правото на защита на един от обвиняемите. И тук не смятам, че следва да се спестят професионални критики към прокуратурата .

Отново следва да отчетем като несвършено **НОХД №145/2004г.** по описа на съда. Това дело е христоматиен пример за възможностите, които предоставя НПК за шиканиране на процеса.

Интересът на обществото към това дело е породен не само от тежкия престъпен резултат - смърт на едно лице и тежка телесна повреда на друго, грубото нарушение на правилата за движение и управление на МПС след употреба на алкохол, но и с оглед личността на подсъдимия, непропускащ светлините на прожекторите. Това дело задържа Окръжния съд в центъра на общественото внимание за продължителен период от време. След като подсъдимият изчерпа всички възможни варианти, допустими от закона за отлагане на делото, изненадващо съдебен заседател постави съда в невъзможност да продължи разглеждането му. Въпреки наложените административни санкции от председателя на съда и предприети всички възможни мерки от председателя на състава, съдебната заседателка поддържаше поведение несъвместимо с функциите ѝ, което доведе и до отстраняването ѝ от състава и за съжаление, ново начало на делото.

Ако се абстрахираме от оценките за нас, щедро раздавани в средствата за масова информация, професионалният ни интерес следва да бъде насочен към собствената ни практика и правото в контекста на осъвременяване на правната рамка, предвидена в наказателните закони. Професионалните въпроси, които следва да ни занимават обаче не изолират и тези, поставени на плоскостта на етиката и морала, медийното влияние над съда от страна на участници в процеса, случаите на непремерени лични позиции в чисто професионалната дейност и пр.

Съдът не винаги успешно, но във всички случаи се стреми да диференцира наказанията като анализира цялостната обстановка, воден от принципа, че две еднакви дела няма.

Дебата в обществото по въпросите възможно ли е едно наказание, определено в рамките на закона да бъде неморално, как се отразява личността на подсъдимия на преценката на съда за неговата обществена опасност продължава.

Посочените по-горе дела привличат общественото внимание не само върху развитието на определен казус, но и все повече спрямо процесуалното поведение на съдиите. Този факт не е за пренебрегване, тъй като съдиите са принудени да работят в усложнена обстановка и въпреки това да запазят своята обективност. Съдът не допусна ограничение от какъвто и да характер над публичността, медийното отразяване, отчетността пред отговорните институции на съдебната власт и

обществото. В същото време няма случай, в който развитието на процеса да се е повлияло недопустимо от външен натиск или внушение. Друга тема е правилното отразяване пред обществото на казуса и случващото се в съдебната зала.

Прави впечатление, че обществото не се трогва от бързината и срочността при администриране и решаване на делата. А обществената преценка, за съжаление е прогресиращо критична към съда, като се поставя под съмнение ефективността на правосъдието по критерия „с цялата строгост на закона”.

II. ВЪЗЗИВНО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

Постъпление на наказателни дела въззивна инстанция.

Несвършени въззивни наказателни дела :

Вид дело	Заварени от предходен период	От тях новообразувани 2008 г	От тях заварени от предходен период	Брой дела за разглеждане към 01.01.2009 г.	Относителен дял на новообразуваните дела 2008 г. към останали несв. към 01.01.2009 г.
ВНОХ, ВНЧХД	-	63	-	63	100%
ВНЧД	-	16	-	16	100%

Постъпили през 2009 г. ВНОХ дела:

- **2009 - 207**
- 2008 - 204
- 2007 – 234

Постъпили през 2009 г. ВЧНД :

- **2009 - 165**
- 2008 – 147
- 2007 – 171

През отчетната 2009 гина в Окръжен съд Бургас са постъпили за разглеждане 372 въззивни дела, от които 207 въззивни наказателни дела от общ, при 204 ВНОХД за 2008 г. и 234 ВНОХД през 2007 г. Близо ? - 49 дела от този вид са постъпили последното тримесечие на отчетната година.

Постъпилите въззивни частни наказателни дела са 165, (при 147 ВНЧД за 2008 г.), като висящи в началото на периода са били 16 броя дела.

Постъплението за последните две години на въззивни наказателни общ и частен характер дела е почти еднакво, а в сравнение с 2007 г. се наблюдава спад.

Дейността на съда по тези дела зависи от дейността на районните съдилища, при които голяма част от делата приключват със споразумение или по реда на съкратеното съдебно следствие, фактор обуславящ снижаване броя на обжалваните присъди през последните две години, респективно образуваните ВНОХД пред окръжния съд. Едновременно с това нараства броят на сложните от фактическа и правна страна наказателни дела.

Завишение в сравнение с 2008 г. се наблюдава в постъплението на ЧНД-II инстанция.

Останали несвършени в началото на отчетния период са били 63 дела (67 дела през 2008 г.), като общия брой на ВНОХД и ВНЧХД за разглеждане през 2009 г. е бил 270 (271 през 2008 г.) и 181 ВНЧД. (155 ВНЧД за 2008 г., 171 за 2007 г. и 295 за 2006 гина).

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД	ВНЧД
Брой свършени решени дела	191	163
От тях в срок от 3 месеца	135	163
Относителен дял на свърш.дела в 3 м. срок към общо св.дела	71%	100%
Брой реш. по същество	169	154
Прекратени дела	22	9

2.2. Свършени дела - анализ по видове

Относителните резултати от дейността на съдиите по ВНОХД, ВНЧХД и ВНЧД, се илюстрират в следната таблица :

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД	ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2009	270	181
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	71%	90%
Несв. Дела към 31.12.2009 г.	79	18
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:2,4	1:9,1
Брой обж. и протест. Дела	4	0
Резултати от касационна проверка		
Отменени	0	0
Потвърдени	1	0

За сравнение- 2008 г. :

Вид дело	ВНОХ, ВНЧХД	ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2008	271	155
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	77%	90%
Несв. Дела към 31.12.2008 г.	63	16
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:3,3	1:8,7
Брой обж. и протест. Дела	4	1
Резултати от касационна проверка		
Отменени	1	0
Потвърдени	2	1

Свършените през 2009 г. ВНОХД и ВНЧХД са **191**, които представляват **70%** от всички разгледани дела.

За сравнение: Свършените през 2008 г. ВНОХД са 208, през 2007 г. – 231.

Останалите висящи в края на отчетния период са 79 и представляват постъпилите за последните три месеца дела, които по обективни причини не могат да приключат до 31.12.2009 г.

През 2008 г. са били приключени в тримесечния срок 83% от делата, а през настоящата година- **71%**, което сочи, че в рамките на запазената тенденция за срочност на правораздаването по този вид дела се констатира лек спад, но също така и това, че почти всички приключени дела са в тримесечния срок.

Всички ВЧНД са приключили в тримесечния срок.

Съпоставено с постъпилите и разгледани дела, показателят за приключени и то в срок ВНОХД и ВНЧХД не е подобрен в сравнение с предходните години, което е видно от съотношението на несвършените към свършените дела. Този статистически показател обаче не може да бъде разглеждан като достатъчен и от него да се правят изводи за недобра срочността на съдопроизводствените действия. Както беше посочено по-горе, постъплението на ВНОХД и ВНЧХД към края на отчетния период е било по-интензивно, поради което са отчетени като висящи 79 дела и в процентно съотношение те представляват разликата до параметрите на показателя за приключили дела. В този смисъл, по напълно обективни причини, делът на неприключилите дела не е значителен.

Брой решени дела по същество - анализ по видове и структура:

През изминалата година по същество са решени 169 ВНОХД и ВНЧХД и 163 ВНЧД.

По 111(58%) решени по същество въззивни дела, присъдите на първоинстанционните съдилища са потвърдени (при 127 за миналата година -61% и 57% през 2007 г.). Запазената тенденция в трите отминали години сочи за качество и професионализъм в работата на районните съдии. В процентно отношение, потвърдените присъди спрямо всички решени въззивни наказателни дела е най- висок за АРС -75%, следван от БРС и СРС –по 66% и най- нисък за ЦРС-28,6%

При сравнителния анализ на резултатите при ВНОХ и ВНЧХД за трите наблюдавани години се наблюдава сравнително запазване на относителния дял на потвърдените съдебни актове.

- 2009 г. – 111 потвърдени
- 2008 г. – 127 потвърдени
- 2007 г. – 132 потвърдени и
- 2006 г. – 115 потвърдени

Окръжен съд- Бургас е изменил 33 присъди на районните съдилища, което е 17,3 % от разгледаните дела. В 24 случая (при 19 за 2008 г.) наказанието е намалено, а само по 1 от делата е увеличено(по 2 през 2008 г.).Броя на изменените присъди не се е променил в сравнение с 2008 г. Сред изменените присъди основно място заемат тези, по които БОС е намалил размера на определеното от районния съд наказание -24бр (12,6% от всички свършени)през 2009 г., с което се приближава до резултата от 2007 г. – 27 дела(11,7%), при 19(9,13%) през 2008 г. Само по едно от делата БОС е изменил присъдата в гражданско-осъдителната ѝ част.

По 19 (18 за 2008 г.) дела присъдите са били отменени изцяло и делата върнати за ново разглеждане, поради допуснати неотстраними от въззивната инстанция съществени процесуални нарушения. Поради незначителното увеличение (само с едно дело по сравнение с 2008 г., когато върнатите са били 18 дела), може да се констатира, че тенденцията към намаляване на върнатите за ново разглеждане дела се е запазила – през 2007 г. са били 20, а през 2006 г. - 23. Според докладчика, съществен принос за това има увеличаването на опита на районните съдии, опитите за оптимизиране на натовареността им, обучението, специализацията - мерки, които са в основата си позитивни при всяко управление.

Прекратени са били общо 31 въззивни наказателни дела, в т.ч.22 ВНОХД и ВНЧХД, като по 3 от делата подсъдимите и тъжителите са се спогодили по чл.24, ал.3 от НПК. 19 дела са били прекратени по други

причини, в т.ч. и поради нередовности или оттегляне на жалбите и протестите по тях.

Брой отменени /брой изменени/, брой потвърдени решения на районните съдилища:

Потвърдени с решения	Изменени с решения	Отмен.с произнасяне на нова присъда
111	33	5

Брой обжалвани и протестирани въззивни производства, резултати от касационна проверка, изводи

От общо решенията през 2009 г. 191 дела, обжалвани са били съдебните актове по 4(в т.ч. 3 ВНОХД и 1 ВНЧД), какъвто е бил броят им и през 2008 г., при 8 дела за 2007 г. Основна причина за намаляване броя на обжалваните и протестирани въззивни дела е следствие на законодателната промяна, довела до ограничаване актовете на окръжния съд, подлежащи на касационното обжалване. Няма обжалвани и протестирани ВНЧД през 2009 г. (през 2008 г.- 1 ВНЧД, през 2007 г.- 8 ВНЧД). От обжалваните дела е върнато едно дело, по което е отменено определението на БОС за разноски на частен тъжител.

III. ДЕЙНОСТ НА СЪДИИТЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ ПРЕЗ 2009 г.

Съдиите от наказателно отделение, разглеждащи първоинстанционни и наказателни дела са били натоварени, както следва:

- *Спрямо постъпилите дела – 12 дела/месец*
- *Спрямо разгледаните дела – 12,79 дела/месец*
- *Спрямо свършените дела- 11,76 дела/месец*
- *Средномесечна натовареност на съдия от наказателното отделение/ постъпили през годината първоинстанционни наказателни дела = 5,91 (2008 г.-5,11;2007 г.-5,11)*
Средномесечна натовареност на съдия от наказателното отделение / разгледани първоинстанционни наказателни дела= 6,32 (2008 г.-5,73; 2007 г.- 5,92)
Средната натовареност на съди от наказателното отделение / свършените първоинстанционни наказателни дела=5,84(2008 г.- 5,28;2007 г.-5,44)

- Средномесечна натовареност на съдия от наказателното отделение/ постъпили през годината въззивни наказателни дела = 2,60 (2008 г.-2,66;2007 г.-3,86)
Средномесечна натовареност на съдия от наказателното отделение / разгледани въззивни наказателни дела= 2,91 (2008 г.3,32; 2007 г.- 5,42)
Средната натовареност на съди от наказателното отделение / свършените въззивни наказателни дела=2,28(2008 г.-2,70;2007 г.-4,80)

Действителната натовареност, която отчита, че това са едни и същи съдии (без бившия и настоящия председатели и без зам.председателя) показва средно за двете инстанции по 153 дела за разглеждане на месец и по 141 решени (при 96 разгледани и 85 решени общо за месец през 2008 г., при 137 разгледани и 129 решени наказателни дела за 2007 гина).

От анализа на посочените данни следва да се направи извода, че броят разгледани и решени дела в първа инстанция и въззивна инстанция през отчетната година е увеличен значително.

IV. ИЗВОДИ. ПРОБЛЕМИ

- „Самият Наказателен кодекс е остарял. Следователно правната система продължава да има съществени недостатъци, *по-специално по отношение на основното наказателно законодателство*, но и във връзка с други важни закони, например за отнемане на имущество,придобито от престъпна дейност. *Липсата на инициатива от страна на законодателния орган във връзка с основното наказателно законодателство представлява сериозен недостатък.* Прекаленият формализъм в съдебната практика, слабостите и липсата на отчетност в държавната администрация като цяло и отсъствието на инициатива в една система със строга йерархия трябва да бъдат коригирани посредством осъвременяване на правната рамка, като целта е да се избягва забавянето на решения и да се увеличи чувството за отговорност.”

Извадка от Доклад на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка {sec(2009) 1074}

Докато в Доклада относно напредъка на България по механизма за проверка и сътрудничество от лятото на 2008 г. пряко търпяхме упреци по отношение на връщаните в прокуратурата дела, забавянето на съдебните процеси и постановяването на съдебните актове, сега акцентът е насочен към законодателния орган във връзка с промяната на наказателното законодателство.

Изискванията към нас са поставени право пропорционално на изискванията за добро законодателство, при наличието на политическа воля и решимост. Ние прилагаме закона такъв, какъвто е- добър или лош. Съдът е правоприлагащ орган, арбитър в един спор, възстановяващият накърнените човешки права и свободи, но което е много съществено, за да заработи, съдът трябва да бъде сезиран. Съдът не може да започне наказателно преследване по собствена инициатива, нито може да налага наказания без доказателства.

Съдът се произнася в съответствие със закона и вътрешното си убеждение въз основа на събраните по делото **факти и доказателства**. Отклонението от нормите и морала следва да бъде санкционирано, но възразяваме на общите упреци към всички съдии за липса на ефективност, бързина, съзнание и морал. Следва не да се маркира само като стандартен извод, че добре сме работили, а добре да се разбере и подчертае, че отчетените резултати са равнозначни на упорит труд и добре свършена работа, и не представляват просто една статистика.

Убедено можем да заявим, че през 2009 г. съдиите от наказателно отделение на БОС нямаха съществени проблеми при прилагането на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), влязъл в сила на 29.04.2006 г. В контекста на горното през отчетната година предложихме 90% свършени наказателни дела и то в срок, липса на неоснователно забавени дела, почтеност и професионализъм. Проблемът с отлаганията на дела по вина на подсъдимите и техните защитници се превърна в борба на съда да даде ход на дело със съществуващите, но не достатъчно ефективни законови механизми за преодоляване на шиканирането с права. Законодателните несвършенства, предизвикващи общественото недоволство и социалната несправедливост на законови възможности за решаване на делата, не следва да се приписва на съда.

След като се запознахме с проектите за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс и на Наказателно кодекс, като прилагачи закона, апелираме за задълбочено обмисляне и консултиране с доказани професионалисти, като същевременно подкрепяме идеите за опростяване на наказателните производства и намаляване на формализма. В тази връзка може би е дошло времето да се помисли и за предприемане на мерки за

основателно разтоварване на съдебната система, като за целта се декриминализират някои състави в НК и се прехвърли отговорността за наказване за тези деяния на административните органи. Този въпрос може да се реши по-скоро с приемането на изцяло нов Наказателен кодекс, с който да се реализира идеята за въвеждане на разграничение между нарушения, простъпки и престъпления, както и въвеждане на диференцирани процедури за разглеждането им. Това би довело до ускорено разглеждане на дела за правонарушения с по-ниска степен на обществена опасност и би осигурило по-добри възможности за задълбочено и ефективно разглеждане на делата за сериозни престъпления. Именно в тази насока са и препоръките, дадени с Окончателния доклад на Европейската комисия относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка от 22.07.2009 г.

Следва да отбележим, че през 2009 г. бяха приети четири тълкувателни решения в областта на наказателното право, три от които (Тълкувателно решение № 1 от 6.04.2009 г. на ВКС, по тълк. д. № 1/2008 г., ОСНК, относно приложението на института на съкратеното съдебно следствие; Тълкувателно решение № 2 от 16.07.2009 г. на ВКС по тълк. д. № 2/2009 г., ОСНК, относно приложението на разпоредбите по Раздел IX „Трафик на хора”, в Глава втора от Особената част на Наказателния кодекс; Тълкувателно решение № 3 от 16.11.2009 г. на ВКС по тълк. дело № 3/2009 г., ОСНК, относно въпроси, свързани с прилагането на чл. 23-25 НК) пряко касаят работата на съдиите, разглеждащи наказателни дела в районните съдилища, и които решиха противоречивата съдебна практика по въпросите, предмет на разглеждане в цитираните тълкувателни решения.

ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

1.1. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

През 2009 г. в Първо гражданско отделение на Бургаския окръжен съд са работили 9 съдии (6 през 2008 г.), които са разглеждали всички първоинстанционни граждански и търговски дела, както и фирмени дела. Отделението се ръководи от заместник председателя Павел Ханджиев.

Останали висящи

1. Граждански дела.

Към 01.01.2009 г. висящи от предходен период са били 133 граждански дела, от които

- новообразувани в края на 2008 г. – 119 дела (89,47%)
- от предходен период – 14 дела (10,53%)

За сравнение: Към 01.01.2008 г. в съда са били висящи 98 граждански дела, от които:

- новообразувани през 2007 г. и преди първо съдебно заседание 85 дела или 85,86% и
- заварени от предходен период 14 дела или 14,14%.

2. Търговски дела.

Към 01.01.2009 г. висящи от предходен период са били 137 търговски дела, от които :

- новообразувани в края на 2008 г. – 115 дела (83,94%)
- от предходен период – 22 дела (16,06%)

За сравнение : Към 01.01.2008 г. висящи за разглеждане в съда са били 163 търговски дела, от които:

- новообразувани през 2007 г. и преди първо съдебно заседание 134 дела или 82,21 % и
- заварени от предходен период 29 дела или 17,79 %.

ИЛИ:

Към 01.01.2009 г., в началото на отчетния период, в съда висящи са били общо 270 първоинстанционни граждански и търговски, включително частни граждански и частни търговски дела, при 262 към 01.01.2008 г., 243 дела към 01.01.2007 г. и 214 дела към 01.01.2006 г.

Анализът на данните за несвършените дела показва следното:

Значителният брой несвършени дела са постъпили в края на отчетния период и разглеждането им естествено се отнася към следващия.

В сравнение с тригодишните показатели се забелязва ръст на останали несвършени търговски дела. Това обаче са дела, образувани при действието на новия ГПК, изискващ двукратна размяна на съдебни книжа в процедурата по търговски спорове .

Постъпление

1. Граждански дела

През 2009 г. в Бургаския окръжен съд са постъпили 404 граждански дела, в т.ч. и частни граждански.

За сравнение: През 2008 г. са постъпили 306 граждански дела.

2. Търговски дела

Постъпилите през 2009 г. търговски дела са общо 593, при 526 за 2008 г.

3. Общо постъпление

През годината са постъпили общо 997 граждански и търговски дела, от които 296 частни граждански и търговски (През 2008 г.- 683 граждански и търговски дела, както и 149 частни граждански и търговски първоинстанционни дела. През 2007 г. делата са били, съответно, 591 и 49, а през 2006 г. – 505 и 60).

Увеличението на новообразуваните дела е 20% спрямо 2008 г. и 56% спрямо 2007 г.

От постъплението може да се направи извода, че след влизане в сила на ГПК се увеличи (и тенденцията е очевидно такава) броят на търговските дела, увеличи се и броят на гражданските дела, които поради промяна в подсъдността се разглеждат от окръжния съд. Двойно е увеличен и броят на частните граждански и търговски дела пак поради същата причина.

Разгледани граждански и търговски дела

През 2009 г. съдиите от това отделение са разгледали 1267 (в т. ч. 296 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела. През 2008 г. в съда е имало за разглеждане общо 1094 първоинстанционни граждански и търговски дела, в т.ч. 149 частни дела, при 883 дела за 2007 г. (от които 61 частни)

Общият брой дела за разглеждане е увеличен с 16% спрямо 2008 г. и с 43% спрямо 2007 г.

Останали висящи дела

В края на отчетния период останали висящи са 394 дела (при 270 за предходната година). Това представлява 31% от всички разгледани дела и на практика означава постъплението за последните два месеца, в който смисъл показателят отчита добрата работа на съдиите от това отделение.

Свършени дела.

1. Общо свършени граждански и търговски дела.

През годината са свършени общо 873 дела, от които 577 граждански и търговски дела и 296 частни граждански и търговски дела.

От свършените 248 граждански дела, **67% са в тримесечния срок**, а частните граждански дела са приключени **100% в 3-месечен срок** при същия процентен показател през предходните две години

От свършените 526 търговски дела, **70% са в тримесечния срок.**

За сравнение :Свършени през 2008 г. са общо 824 дела : граждански-235, от които 68% в срок, търговски – 552, от които 74% в тримесечния срок. Частните граждански са били почти три пъти по-малко, всички приключени в тримесечния срок.

Свършени през 2007 г. са били общо 574 граждански и търговски дела, 237 от които или 41% са свършени в 3 месечен срок.

2.Свършени граждански дела.

През 2009 г. са свършени 347 граждански и частни граждански дела или **64.6%** от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е **1:1,8**.

В 3-месечен срок са свършени 266 дела или **77%.**

За сравнение: През 2008 г. са свършени 272 граждански и частни граждански дела или 67,2% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е било **1:2,05**.

През 2008 г. в 3-месечния срок са свършени 196 дела или 72%.

С акт по съществуващото по делото са приключили 244 дела, а прекратени са били 103 дела. През 2008 г. с акт по съществуващото по делото са приключили 186 дела, а прекратени са били 86 дела.

3. Свършени търговски дела.

През 2009 г. са свършени общо 526 търговски дела, от които 197 частни търговски дела или **72%** от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е **1:3,8**. В 3-месечен срок са свършени 367 дела или **70%.**

С акт по съществуващото на делото са приключили 379 дела, а прекратени са били 147 дела.

За сравнение :През 2008 г. са свършени 552 търговски и частни търговски дела или 80% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е било **1:2,5**. С акт по съществуващото на делото са приключили 294 дела, а прекратени са били 258 дела. В 3-месечен срок са свършени 406 дела или 74 %.

Цифрите сочат подобряване на сročността. Забавянето пък, е напълно оправдано с двойната размяна на книгата, с нарастващата правна и фактическа сложност на делата, усложнените търговски взаимоотношения в резултат на икономическата криза в страната.

Често явление са многообразни усложнения на исковия процес чрез съединяване на искове, привличане и встъпване на трети лица, както и утежнено доказване. При преглед на делата може да се направи оценка и за състоянието на съвременния бизнес, способностите му да преговаря, да решава спорове извън съда, да се подчинява на договорната дисциплина, да зачита правата на другата страна и др.

Много често се разчита на протакане на делото от нередовно призоваване на страните, заболяване на страни и пълномощници, за да постигат стопански резултати.

Глобализацията на икономиката и процесите на евроинтеграция на страната водят по-нататък до увеличаващ се брой дела с международен елемент, с участието на чуждестранни физически и юридически лица, при които дела, по обективни и разбираеми причини, процедурите по призоваване и връчване на съдебни книжа са по-бавни и тромави и водят до снижаване на сročността.

Безспорно броят на несвършените граждански дела в края на отчетния период не съответства на постъплението от последното тримесечие. Видно е, че са повече. По тези дела е и най-нисък показателят сročност при решаването.

Следва да се подчертае, че процесът по търговски дела като цяло- от постъпване на исквата молба до приключване на делото със съдебен акт е по-продължителен във времето, предвид двойната размяна на книжа, но от насрочването до приключването на делото периодът е кратък и делото приключва обикновено в едно заседание, защото с размяната на книгата са изчерпани исканията и възраженията на страните и са представени всички доказателства.

4. Решени дела по същество. Прекратени.

През 2009 г. с акт по съществуващото на делото са свършени 623 първоинстанционни граждански и търговски дела (при 484 за миналата година). Искът е бил уважен изцяло по 314 дела, уважен частично – по 63 дела и отхвърлен изцяло – по 246 дела. Със спогодба са приключили 10 дела. Според вида (предмета) на спора анализът на свършените дела с акт по същество води до извода, че най-голям дял заемат делата по облигационни искове, в т.ч. от и срещу търговци и делата за непозволено увреждане и по искове по ТЗ. По тези видове дела съдът е успял да реши почти равен брой дела на постъпилите.

При исковете по ТЗ (чл.70 и 74 ТЗ) и делата за несъстоятелност се забелязва обратното – два пъти по-малко приключени дела. Обяснението следва да се търси в сложността на тези дела и особеностите на процесуалната уредба.

През 2009 г. прекратени са били 240 граждански и търговски дела (без приключилите със спогодба дела). Основанията за прекратяване са следните :

- неотстранени недостатъци на исковата молба – 60 дела;
- недопустимост на иска – 28 дела;
- по подсъдност – 93 дела;
- по чл.126 ГПК – 7 дела;
- по чл.119 ГПК(отм.), респ. чл.232 и 233 ГПК – 48 дела;
- по чл.25 ЗТР и глава 21 – 4 дела.

На практика, отказ от правосъдие, поради необосновано прекратяване на дела не се наблюдава.

Инстанционен контрол.

През годината са били обжалвани решенията по 130 граждански дела при 88 дела през 2008 и 67 дела през 2007 г. По търговските дела са били подадени 159 жалби, при 216 през 2008 г. и 144 през 2007 г.

През 2009 г. са върнати след въззивна проверка от Бургаския апелативен съд (без обжалване пред ВКС) 44 граждански дела и 103 търговски дела.

През 2009 г. **по гражданските дела** решенията са били отменени в 16 случая и потвърдени в 28 (съотношение 1:1,75). През 2008 г. решенията са били отменени в 15 случая, а 35 са били потвърдени (съотношение 1:2,33). Съотношението през 2007 г. е било 12/32 или 1:2,66.

По търговските дела са били отменени 14 решения, а 89 са потвърдени (съотношение 1 : 6,36). През 2008 г. по търговски дела са били отменени решенията по 14 дела, а по 49 са били потвърдени (съотношение 1 : 3,5). Съотношението през 2007 г. е било 18/78 или 1 : 4,33.

През годината по **касационно обжалване** са били проверени 29 граждански дела, по 4 от които решенията са били отменени, а са потвърдени 25 съдебни акта или **86%**.

Съотношението отменени/потвърдени е **1:6.25** (за 2008 г. при 75 % потвърдени, съотношението отменени/потвърдени е 1:3.14, за 2007 г. то е 1:5,6)

В резултат на касационна проверка са били отменени решенията по 10 дела и потвърдени по 42 търговски дела, или **81 %**. Съотношението отменени/потвърдени е **1:4.2** (През 2008 г. са отменени 13, а потвърдени 50 съдебни акта по търговски дела или 79 %. Съотношение отменени/потвърдени за 2008 г. е 1:3.8, а за 2007 г. 1:4,2).

Горните данни, взети самостоятелно, не могат да обосноват категорични изводи за качеството на правораздавателната дейност, тъй като при действащата гражданскопроцесуална уредба възможността на страните да сочат нови факти и обстоятелства пред въззивната инстанция е

ограничена, но преклузията се прилага различно от инстанциите. В резултат на това в повечето случаи пред въззивната инстанция делата се разглеждат при изменени обстоятелства и различен доказателствен материал за правнорелевантните факти. Друг фактор, който изкривява обективния образ е обстоятелството, че съотношението отменени/потвърдени актове на съда зависи и от общия брой на делата обжалвани пред Апелативния съд, който в последните три години намалява. Въпреки това, резултатите несъмнено сочат за подобрене на общоприети показатели за качество на правораздаване, предлагано от магистратите от Първо гражданско отделение.

Анализът на данните недвусмислено сочи, че по отношение резултатите от инстанционната проверка работата на БОС по първоинстанционните търговски и частни търговски дела показва подобрене и то в няколко посоки:

На първо място, отчита се пълна липса на прогласени за нищожни актове, обезсилени актове или върнати за ново разглеждане дела. Това означава, че по правило по тези дела се постановяват валидни и допустими съдебни актове; след качествена подготовка на делото за разглеждане по същество и по отстраняване на нередовностите по исковите молби; при законосъобразно определен предмет на делото и без допускани съществени процесуални нарушения.

На второ място, отбелязва се намаляване както на абсолютния брой на отменените актове, така и на процентното съотношение на отменените към обжалваните актове, и на отменените актове към общия брой дела за разглеждане. Тези резултати водят до извод, че съдиите в Бургаския окръжен съд продължават в усилията си да изучават динамично развиващото се законодателство, да прилагат новите процесуални правила, въведени с ГПК от 2008 г. и да отговарят на високите изисквания на обществото към съда.

По повод анализа на причините за отмяна на актовете е необходимо да се отбележи, че все още има случаи, когато съдебни актове се отменят поради представени несвоевременно, пред горната инстанция, доказателства, които водят до различни крайни правни изводи. Такъв е случаят по ч.т.д.№ 87/2009 г. и по т.д.№ 66/2009 г. И по двете дела *въз основа наличните пред него доказателства* първоинстанционният съд е постановил законосъобразни актове. Това е констатирала изрично и въззивната инстанция (БАС). Въпросът, дали представянето на доказателства пред въззивната инстанция по дело за обезпечение на бъдещ иск, а още повече по дело за обжалване отказ на АВ, е допустимо, е дискуссионен и сериозен. Еднозначният му положителен отговор би довел до пълно обезсмисляне на усилията на първоинстанционните съдилища по тези дела.

Макар и единичен, любопитен е и случаят по търговски дело (т.д.№ 388/2006 г.), по което е бил разгледан осъдителен облигационен иск за парично вземане и искът е бил уважен частично – присъдена била част от

търсената сума в щатски долари. Въззивната инстанция, след като стигнала до извод, че се дължи друга, по-малка сума, отменила решението изцяло, след което уважила иска отново частично, за по-малка сума в български лева. Остава неясно по каква причина се налага резултатът по това дело да се отчита в графа “отменени изцяло”, след като по същество и в крайна сметка първоинстанционният съдебен акт е отменен частично. Подобни случаи подлежат на обсъждане с горната инстанция.

По повод частните търговски дела за обезпечение на бъдещ иск се забелязва и отчита нередко разминаване в преценките на първоинстанционния окръжен съд и на въззивния апелативен съд относно наличието на предпоставките за допускане на обезпечение. При едни и същи твърдени факти и при едни и същи доказателства инстанциите достигат до диаметрално противоречиви изводи. Причините за това може би се крият в твърде общата законодателна уредба и необходимостта от конкретна преценка във всеки отделен случай. Най-често позициите се разминават относно наличието или липсата на обезпечителна нужда за молителя и по-рядко по повод вероятната основателност на бъдещия иск. Броят и относителната тежест на този вид дела непрекъснато нараства. Ето защо е необходимо обобщаване на практиката и сближаване на вижданията.

В заключение следва да се направи уговорката, че през отчетния период са връщани от горните инстанции преимуществено дела, които са разгледани на първа инстанция през 2007 г., 2006 г. и 2005 г., т.е. по време на действието на ГПК (отм.), разгледани по различен процесуален ред и при различни правомощия на въззивната и касационната инстанция. Преобладаващият брой от разгледаните по новия ГПК и обжалвани търговски дела все още не са върнати, поради което все още не е възможно да се направят категорични изводи за дейността на съда по новия процесуален ред за разглеждане на търговските спорове.

Фирмени дела

През 2008 г. поради влизането в сила на Закона за търговския регистър, окръжните съдилища преустановиха дейността по водене на търговския регистър (вписване на новорегистрирани търговци и промени в обстоятелства, подлежащи на вписване).

На съда е възложена за срок от три години дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация – по § 4, ал.2 ПЗР на ЗТР. През 2009 г. са издадени 5919 удостоверения за пререгистрация – по § 4, ал.2 ПЗР на ЗТР, което е незначителен брой в сравнение с огромния брой търговци, които все още не са се пререгистрирали. За сравнение, през 2008 г. са издадени 11645 такива. Проверката и подписването на удостоверенията се извършва от дежурен съдия от отделението по предварително определен график.

През годината са били първоначално регистрирани 124 сдружения с нестопанска цел (124 са били и през 2008 г.), 10 фондации (11- през 2008 г.) и 5 по закона за вероизповеданията (2-през 2008 г.).

Вписани са били промени в обстоятелствата по отношение на 161 сдружения с нестопанска цел (120 за 2008 г.) и 7 фондации(3 за 2008 г.г.).

През 2009 г. един съдия от Първо гражданско отделение се е произнесъл средно по 34 заявления за първоначална регистрация и за вписване на промени. Извън това остава дейността по проверка на удостоверенията за актуално състояние, която продължава по отношение на непререгистраните търговци и на сдруженията с нестопанска цел, както и дейността по проверка на фирмените дела, подлежащи на архивиране поради пререгистрация.

Средната натовареност на съдиите от първо гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане 1267 бр. при 9 съдии е 11,73 дела месечно, а действителната натовареност е 11,79 дела месечно. Един съдия в отделението е разгледал средно 141 дела през годината.

Натовареността по отношение свършените дела – 873 при 9 съдии възлиза на 8,08 дела, а в действителност – 8,12 дела месечно. Един съдия е свършил средно 97 дела през годината.

Действителната натовареност на съдиите през предходните 2008 и 2007 г. е съответно 12,48 и 9,57 дела на месец

Средната натовареност на съдиите от първо гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане – 1406 бр. при 9 съдии е 13,02 дела на месец за разглеждане. Действителна натовареност е 13,08 дела месечно. Един съдия в отделението е разгледал средно 156 дела през годината.

Разпределението на делата се извършва от Зам. председателя, отговарящ за Първо гражданско отделение Павел Ханджиев, чрез софтуер за случаен избор на докладчик, поради което и тежестта на делата се разпределя на случаен принцип. Практиката показва, че и по вид, и по тежест в средносрочен план и дългосрочен план делата се разпределят равномерно. Делата за несъстоятелност, по заповед на председателя на окръжния съд се разпределят по поредността на съдиите, тъй като се разглеждат при значителна и неритмична натовареност на съдията. Фирмените дела се разглеждат от дежурен съдия. Дежурството се извършва по предварително изготвен и одобрен месечен график.

След влизане в сила на новия ГПК, дейността на съда по първоинстанционното гражданско правосъдие се увеличи. В тази връзка са предприети действия от административното ръководство, увеличен е броят и на съдиите, и на администрацията в това отделение.

Изводи. Проблеми

Един от очертаващите се проблеми в първоинстанционното гражданско и търговско съдопроизводство е свързан с молбите (исканията) за допускане обезпечение на бъдещи икове. От постъпилите през годината общо 997 граждански и търговски първоинстанционни дела делата за обезпечение на бъдещ иск са 296 или над 30 %.

От организационна и административна гледна точка характерно за тези дела е изискването да има произнасяне в деня на постъпване на молбата. При случайното разпределение на делата се стига нерядко до ситуации, при които се дължи незабавно произнасяне от съдия, който е в открито съдебно заседание и няма физическа възможност да разгледа молбата за обезпечение в рамките на същия ден. Стига се до моменти на изключителна и интензивна натовареност особено при обезпечения, отличаващи се с фактическа и правна сложност – например по молби на КУИППД, които са придружени по правило от стотици документи и по които се искат множество обезпечителни мерки.

Резултатите от инстанционния контрол по тези дела показват друга особеност. Поради особения характер на това производството въззивната инстанция явно приема, че за него не следва да се прилагат концентрационното начало и общите правила за преклудирание на възможностите за представяне на нови доказателства. Поради това нерядко се стига до ситуации, при които отхвърлени от БОС молби за обезпечения се уважават от въззивната инстанция поради представени с жалбата нови доказателства.

Множество въпроси повдигат зачестяващите производства, образувани по повод мотивирани искания от КУИППД за отнемане на имущества. Тези дела се отличават с изключителна фактическа сложност поради представянето на огромен обем писмени доказателства и поради необходимостта от извършване на различни сложни експертизи. По правило по тези дела възникват затруднения при намиране на вещи лица, компетентни и мотивирани да извършват нужните експертизи. От чисто правна гледна точка по тези дела има множество дискуссионни въпроси, по които мненията на съдиите се разделят и за които обобщаване на практиката от ВКС е крайно наложително.

II. ВЪЗВИВНО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

Във въззивно гражданско отделение работят 16 съдии и двама младши съдии. Отделението се ръководи от заместник председател. До м.октомври 2009 г. това е била съдия Мариана Маринова. С решение на ВСС по Протокол №49 от заседанието, проведено на 03.12.2009 г. за заместник председател е била назначена съдия Росица Темелкова.

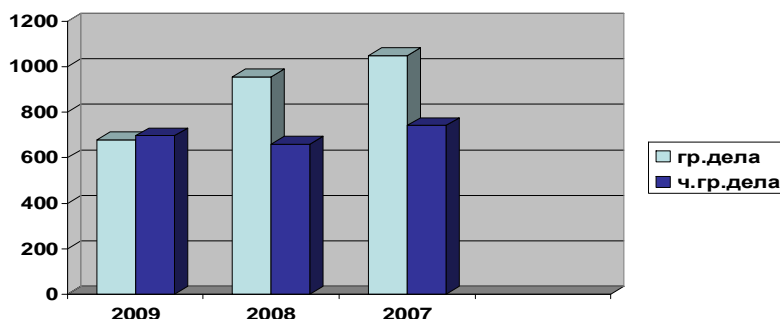
Съдиите в отделението са разпределени в 6 постоянни въззивни състави. Председатели на постоянните състави са: на I състав- съдия М.Маринова, на II състав- съдия Р.Темелкова, на III състав- съдия Р. Парашкевов, на IV състав- съдия С.Христова, на V състав- съдия А.Зъбова, на VI състав- съдия В.Камбурова. В четири от съставите участват като трети член младши съдии.

Постъпление на дела във въззивна инстанция

Към 01.01.2009 г. са останали несвършени общо 170(при 211 бр – към 01.01.2008 г) бр. граждански дела/ от тях 152 бр въззивни граждански и 18 броя частни граждански дела/, докато в края на отчетния период броят на несвършените дела е бил 194 бр въззивни граждански и 58 бр частни граждански дела, общо 252бр. (при 170 към 31.12.2008 гина), което навежда на извода за срочност и ефективност на съставите от това отделение при образуването и разглеждането на делата –почти изцяло образуваните през годината дела са свършени в рамките на календарната година. Това е критерий за добра работа - преодолявайки личната си висока натовареност съдиите са съкратили времето за разглеждане на делата.

Висящи към 01.01.09	От тях-новообразувани 2008 г.	От тях –заварени от предходен период
170	133	37
	78,24%	21,76%

През годината са образувани **679 бр. въззивни граждански дела и 696 частни граждански дела**. През 2008 г. образуваните въззивни граждански дела са 955 и частни граждански дела 663. През 2007 г. съответно 1048 и 751бр..

Постъплението на въззивни граждански дела е намаляло с 276 дела или с 28% в сравнение с предходната година и с 369 дела, или с 35% в сравнение с 2007 г. Все още не може с категоричност да се каже, дали това ще бъде трайна тенденция за намаляване на броя на въззивните граждански дела и каква е точната причина.

При частните граждански дела е запазен сравнително високия ръст на постъпление за трите години, като през отчетната година са постъпили **5% повече частни** граждански дела в сравнение с предходната. За 2008 г постъпилите частни граждански дела са 663 бр, а за 2007 г – 751бр.

Общо разгледани през 2009 г. са 1543 дела- 831 въззивни граждански и 714 части граждански дела.

Следва да се посочи, че през 2009 г. продължават да постъпват едновременно въззивни граждански дела, подлежащи на разглеждане по новия и по отменения ГПК. Разбира се, постъплението е предимно от дела по новия ГПК, а това означава много работа от страна на съдиите преди първото съдебно заседание. В този смисъл, намаленото постъпление не е равнозначно на по-малко работа. Напротив, новото ГПК създаде изключително много подготвителна работа за съдиите преди насрочване на делото с многобройни произнасяния на съставите и доклади.

Разгледани и отложени дела

През годината са били насрочени общо 1635 въззивни граждански дела и около 59% са били отлагани – 966 бр. дела .

Насрочени дела			Отложени дела		
2009 г.	2008 г.	2007 г.	2009 г.	2008 г.	2007 г.
1635	2369	2362	966	895	1075

Отлагането на въззивните граждански дела не може да се разглежда във всички случаи като недостатък на дейността на съда. Следва да се отбележи, че с оглед увеличаване на броя на въззивните дела, които се разглеждат по реда на новия ГПК, намаля отлагането на делата по причина събиране на нови доказателства .Това е така с оглед въведената преклузия за ангажиране на нови доказателства пред втора инстанция и сравнително малкото хипотези на допускане на такива. Освен това, при направено доказателствено искане във въззивната жалба, съдът го разглежда в големия брой случаи в подготвително заседание след приемане на жалбата .Така, дори да се допуснат нови доказателства, то тяхното събиране приключва в едно заседание – първото по делото открито заседание. Изключения се наблюдават при допускането на съдебни експертизи, поради относително малкия брой вещи лица, ангажирани с тяхното изготвяне

Свършени /решени/ въззивни граждански дела

Вид дело	Брой свършени дела	От тях-в тримесечен срок	Относителен дял на св. дела в 3мес.срок / общо свършените дела	Брой дела за разглеждане към 31.12.2009 г.
ВГД	637	457	72%	831
ВЧГД	656	656	100%	712

За сравнение през 2008 г. :

Вид дело	Брой свършени /решени /дела	От тях-в срок от 3 месеца	Относителен дял на св. Дела в 3 м .срок към общо свършените дела	Брой дела за разглеждане към 31.12.2008 г..
ВГД	986	668	68%	1138
ВЧГД	669	669	100%	687

От общо разгледаните 831 бр. въззивни граждански дела свършени са 637, като от тях 457 бр. са разгледани в тримесечен срок – т.е. **72%** от общия брой свършени дела В тримесечния срок се включва и времето от свършване на делото до предаването му в канцеларията на съда с постановен съдебен акт съгласно указанието на ВСС по изготвяне на статистическите справки. Следва да се отбележи, че вече единици са съдиите, които забавят постановяване на актовете си над един месец.

През отчетната година, от свършените 637 въззивни граждански дела, 570 бр. са решени по същество – от тях по 124 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 90 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 39 бр. дела решението е било обезсилено и 67 дела са били прекратени.

Върнатите дела на районните съдилища за ново разглеждане са 7 бр. (ВГД).

За сравнение: през 2008 г. – 25 бр.; през 2007 г. – 43)

През 2008 г., от всички 986 бр. въззивни граждански дела 911 бр. са решени по същество – от тях по 193 решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 143 решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 35 бр. дела

решението е било обезсилено и 75 дела са били прекратени. Върнати дела на районните съдилища за ново разглеждане са 25 бр. / 43 бр. ВГД за 2007 г./ и 12 частни граждански /при 41 бр. за 2007 г.

Вид дело	Брой дела за разглеждане към 31.12.2009 г.	Относителен дял свършени към делата за разглеждане	Висящи към 31.12.2009 г.	Съотношение на несвършените дела към свършените
ВГД	831	87%	194	1:3.3
ВЧГД	714	92%	58	1:11.3

През 2008 г.

Вид дело	Брой дела за разглеждане към 31.12.2008 г.	Относителен дял свършени към дела за разглеждане	Несвършени дела към 31.12.2007 г.	Съотношение на несвършените дела към свършените
ВГД	1138	87%	152	1:6,6
ВЧГД	687	97%	18	1:37

Причините за отменените съдебни актове на първостепенните съдилища са различни :

- необоснованост на решенията и постановяването им при непълнота на доказателствата /стар ГПК/ или без обсъждане на събраните доказателства
- неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон
- различно приложение на процесуалния закон
- нарушения на съдопроизводствените правила, свързани с конституиране на страни, редовност на исковата молба и др.

Броят на частните граждански дела –696 (659 ЧГД-2008 г., 2007 г.- 742 ЧГД, 2006 г.- 810ЧГ) бележи покачване през настоящата година. Преобладаващият брой ЧГД са образувани по жалби против разпореждания в заповедното производство, против действията на съдии изпълнители, против определения за спиране и прекратяване на делото и други процесуални въпроси и против откази на съдии по вписвания. Дейността на съда по тези дела не е рутинна, изисква задълбочено проучване и време за произнасяне на актовете и в много от случаите като натовареност е равна на тази по делата, разгледани в открито заседание.

Основният проблем тук е спазването на срока за произнасяне, тъй като тези дела се разпределят заедно с въззивните и нерядко се получава претовареност поради това, че при частните дела има задължение за произнасяне включително и в деня на постъпването /при обезпеченията/.

От частните производства може да се направи извода за затрудненията, които изпитват районните съдии при разглеждането на

гражданските дела. Този извод се подкрепя и от резултатите от инстанционния контрол. Не са малко случаите, при които въззивният съд достига до други правни изводи по отношение законосъобразността на преграждащите определения предмет на разглеждане в частните производства. Същевременно, и районните съдилища отчитат, че 100% от случаите на частична отмяна са поради виновно поведение на съда (съгл. статистическите кодове за резултатите от инстанционен контрол). Следва да се отбележи, че се наблюдава различие в практиката на отделните районни съдилища (понякога дори и в рамките на един и същи районен съд) по някои процесуални проблеми по прилагане на новия ГПК – основно в заповедното производство. В тази връзка съдиите от БРС поставиха въпроси по заповедното производство с оглед съобразяване с практиката на въззивната инстанция. Съдиите от възивно отделение обсъдиха на свое събрание тези въпроси и отговорите бяха изпратени за запознаване на районните съдии, с оглед намаляване на броя на отменените актове.

Натовареност. Дейност на съдиите

Въззивните граждански дела са били разглеждани през годината от 16 съдии (12 съдии през 2008 г.).

Средната натовареност на съдиите от възивно гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане по щат е 6,55 дела месечно (12,70 за 2008 г.), а действителната натовареност е 8 дела месечно.

Един съдия в отделението е разгледал средно 96 дела през годината, или 8 дела/месец, при 152 за предходната.

Решил е 81 дела (138 през 2008 г.). Средната натовареност на съдия от това отделение на месец спрямо **свършените дела** е 6,72 дела.

Показателите за натовареност за трите години от наблюдавания период са следните :

	Постъпили/ месечно за съдия	Разгледани/ месечно за съдия	Решени/ месечно за съдия	Обща натовареност за съда : Разгледани/свършени
2009	1375/ 7,16	1545/ 8,05	1293/ 6,73	<u>10,37 / 8,70</u>
2008	1618/11,23	1829/12,70	1659/11,52	10,34/9,05
2007	1799/12,49	2169/15,06	1958/13,60	12,15/9,93

Въззивните граждански съдии са натоварени под средната натовареност за съда. Независимо, че е налице известен спад в натовареността на съдиите, следва да се отбележи, че делата продължават да бележат фактическа и правна сложност, особено във връзка с приложението на новия ГПК. Последният изисква от съдиите голяма по обем подготвителна работа при получаване на въззивната жалба, изразяваща се в

изготвяне на доклад и произнасяне по направените от страните доказателствени искания. Постановените в закрито заседание актове са в пъти повече от крайни такива. Те са над 5000.

Съпоставката на средната натовареност при постъпилите и свършените дела показва, че съдиите са работили при добра интензивност и бързина като цяло.

Резултати от касационната проверка.

От всички свършени през годината дела са били обжалвани и протестирани 501 въззивни граждански дела и 162 частни граждански дела. През 2008 г. съответно 277 въззивни и 97 частни граждански, при 464 ВГД и 115 ЧГД за 2007 г.

Резултатите от касационната проверка са, както следва:

2009 г. Вид дело	Брой обжалвани и протестирани дела	Резултати от касационната проверка /върнати дела до 31.12.09г./	
		Отменени изменени	потвърдени
ВГД	501	70	424
ЧВГД	162	22	117

Забележка : Броят на делата, върнати от ВКС след касационна проверка обхваща и дела, разгледани в предходна година, но върнати през 2009 г. и не представят само резултатите по постановените през 2009 г. съдебни актове.

Анализът на отменените и потвърдени от по-горната инстанция съдебни актове сочи над **84 %** напълно одобрена правораздавателна дейност на това отделение на Окръжния съд, като в това отношение тенденцията е за стабилност на показателя, сравнен със същия за предходната година. Начините за постигане на този добър резултат са непрекъснато обсъждане на върнатите за ново разглеждане дела и установяване на случаи на еднотипни незаконосъобразни действия на съда, водещи до отмяна на решението.

Следва да се подчертае, че в резултат на динамиката и усложняването на гражданския оборот в страната, промяната на икономическите условия, включително след влизането ни в Европейския съюз, значително се усложниха и гражданските дела от фактическа и правна страна, което е причина и за доста противоречивата съдебна практика и нееднозначното решение на конкретни еднотипни казуси и от

самия Върховен касационен съд. Затова е твърде трудно еднозначното анализиране на причините за отменените изцяло или отчасти съдебни актове по въззивните граждански дела. Преобладаващите основания за отмяна на актовете на въззивната инстанция са: съществени нарушения на съдопроизводствените правила (дължащи се често на неправилна защита на някоя от страните – напр. липса на данни за наличие на задължителен необходим другар и неконституирането му); неправилно прилагане на материалния закон и непълнота на доказателствата (дължаща се активността на страните да посочват доказателства, но и на процесуално бездействие на съда). Има случаи, при които касационната проверка установява и особено съществени процесуални нарушения на въззивния съд и обезсилва постановеното от него решение (причини: недопустимост на иска, поради липса на правен интерес, произнасяне по непредявен иск, нарушаване правилата на родовата подсъдност, което не е констатирано от окръжния съд и др.), но броя на тези случаи е несъпоставим с броя на преценената като законосъобразна дейност на съда.

През 2009 гина като тенденция може да се отбележи големия брой въззивни граждански дела, по които ВКС не е допуснал касационно обжалване. В преобладаващия брой такива актове на касационната инстанция като причина за недопускане на обжалване се сочи липсата на формулиран материално правен или процесуално правен въпрос, за който е приложима една от хипотезите на чл.280 ГПК – т.1,2 или 3.В определенията си ВКС в някои случаи изрично е посочил, че въззивната инстанция е решила спора в съответствие с практиката и следователно няма основание за допускане на обжалването, но има и случаи, когато изобщо не е обсъден актът на съда, поради това, че не са налице предпоставките за това, т.е. касационната жалба не отговаря на изискванията на чл.280 ГПК.

В случаите на допуснато касационно обжалване, основанията са основно за решаване на материалноправен и процесуалноправен въпрос в противоречие с практиката на ВКС (чл.280,ал.1,т.1 ГПК) и от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото (чл.280,ал.1,т.3 ГПК).

В отделението е създадена организация и традиция за общо обсъждане от всички съдии на възникнали проблеми и на резултатите от инстанционния контрол.. С оглед на това са сведени до минимум опущенията на съставите от отделението при разглеждане и решаване на еднотипни дела и избегнато допускането на най-често срещаните грешки при прилагането и тълкуването на материалния закон.

Влизането в сила на новия ГПК наложи значителни промени при обработката и движението на делата, което постави на преден план работа с канцеларията и обучение на деловодството. Беше извършена промяна, изразяваща се в определяне на по един деловодител, който персонално да отговаря за всеки отделен въззивен състав, което улесни работата на съдиите с канцеларията, а освен това се забелязва и по-голяма бързина при обработване на делата. Постигна се концентрация на отговорността при

техническата обработка на делата от конкретния деловодител. Към момента няма констатирани пропуски като цяло, делата се обработват правилно. А допуснатите пропуски и грешки все още могат да се обяснят със затруднения при прилагането на новия ГПК при администриране на делата или с неравномерното натоварване.

През годината са разгледани и приключени делата, образувани по две молби за определяне на срок при бавност. В единия случай делото пред БОС е прекратено и върнато на районен съд на основание чл.256ГПК, а в другия случай е оставена без уважение, поради констатирана липса на неоснователно забавяне.

От м. април 2006 г. делата в съда се разпределят чрез приложен софтуер за случаен избор на докладчик като е използван модул от деловодната програма, с която работи съда. От м.август 2009 г. делата се разпределят на случаен принцип чрез програмата на ВСС „Law Choice 3.2”

Не се наблюдават съществени проблеми засега при този начин на работа. Разпределението на делата на случаен принцип остава приоритет на ръководството на съда, наред с наблюдението върху срочното изготвяне на актовете. Разпределението се извършва от зам. председателя, отговорен за II ГО. От началото на 2009 г. се подготвя програма за разпечатка на протокол за разпределението на делата на случаен принцип, който се съхранява като помощно средство за справка. При разпределени на определен съдия по-тежки дела, програмата позволява отразяване в протокола, съдържащ се в софтуерния продукт. Въпреки всичко, остава проблема с неравномерното натоварване от гледна точка на тежестта на делата. В този смисъл отново ще подчертаем, че считаме за некоректно да се отбелязват данни, вкл. и при атестацията на магистратите, относно това кой съдия е разглеждал тежки дела, тъй като разпределението не зависи нито от желанието на съдията, нито от готовността или личните му качества за това, а зависи само и единствено от „решението на компютърната програма”.

Проблеми във въззивното гражданско отделение. Предложения.

През отчетния период най-сериозни проблеми при правораздаването в гражданско отделение възникнаха във връзка с прилагане на новия ГПК. Макар от влизането му в сила да изминаха близо 2 години, въпросите по прилагането му продължават да са повече от отговорите. Все още се чака публикуването на тълкувателно решение на ВКС по проблемите на касационното обжалване, което да внесе яснота по параметрите на касационната жалба, предмет на проверка от въззивната инстанция и най-вече тези, свързани с посочването на конкретен процесуалноправен или материалноправен въпрос, решен в противоречие с практиката на ВКС, решаван противоречиво от съдилищата или от значение

за точното прилагане на закона и за развитие на правото. В този ред на мисли, за уеднаквяване на практиката на съдилищата би допринесло изключително много и издаване на тълкувателно решение и по въпросите на въззивното обжалване, каквото бе ТР 1 /2000г на ОСГК на ВКС при действието на стария ГПК. Длъжник на гражданските съдии, разглеждащи въззивни граждански дела е и НИП, който през 2009 г. не проведе нито един семинар по въпросите на въззивното обжалване по новия ГПК. Видно от програмата му, такъв не е предвиден и през 2010 година.

Друг много сериозен процесуалноправен проблем е допускането на нови доказателства във въззивната инстанция. Все още няма единна практиката по произнасяне по доказателствените искания в подготвителното заседание. Макар законът да е дал възможност второинстанционният съд да се произнесе и в открито заседание по тези искания, предварителното им разглеждане би довело до възможността делото да приключи в едно заседание с призоваване на страните. Следва да се отбележи, че част от съставите на въззивно отделение имат по-либерална практика относно допускането на нови доказателства, за разлика от други. Това обаче в някои случаи би довело до промяна на крайния резултат от делото, тъй като при ангажиране на нови доказателства във втора инстанция, тя може да достигне до други фактически и правни изводи, различни от тези на районния съд /за разлика от казусите, разглеждани от съставите, които не допускат нови доказателства, освен в хипотезата на новооткрити, нововъзникнали или такива които не са събрани поради процесуални нарушения на първоинстанционния съд/. В този смисъл не може да е от помощ за съдиите и практиката на ВКС, тъй като много голям брой от делата не са допуснати до касационно обжалване. Причината за това най-често се крие в касационната жалба и по –точно във формулирането на материалноправния и процесуалноправния въпрос. Доколкото в определението по допускане на такова обжалване касационната инстанция се произнася само по въпроса дали е налице основание за това или не, а не извършва проверка на процесуалните действия на въззивния съд по допускане на нови доказателства в хода на производството. В отделни свои решения ВКС е дал разяснения кои от доказателства следва да се считат за нови по смисъла на чл.266 ГПК, но липсата на тълкувателно решение по този въпрос затруднява уеднаквяването на практиката.

Затруднение съставлява и въпроса за доклада на въззивния съд и по –точно, дали следва да се докладва новата правна квалификация на иска при сгрешена такава от районната инстанция. В ГПК е посочено, че съдът докладва само въззивната жалба и отговора /чл.268 ГПК/, като в подготвителното заседание се произнася и по доказателствените искания. Ако обаче въззивният състав констатира, че районният съд е сгрешил правната квалификация остава въпроса следва ли той да определи нова вярна квалификация, да направи нов доклад по делото и как би се отразило това на възможността страните да ангажират нови доказателства по новата квалификация.

Актуален е въпросът и за изпълнение на задължението на първоинстанционния съд за извършване на доклад по делото със служебно указване на страните на фактите, които се нуждаят от доказване. Това налага въззивният съд да извърши нов доклад, с указване на доказателствената тежест, което значително утежнява неговата дейност, която вече не се свежда само до докладване на жалбата и отговора. Според съдиите е добре тези по-често срещани хипотези да бъдат законово уредени, тъй като кратката норма на чл.268 ГПК, задължаваща да се докладва жалбата и отговора, не дава отговор какви действия да предприеме въззивната инстанция при описаните по –горе случаи. Следва да се отбележи, че част от районните съдии не изготвят доклад съобразно изискванията на ГПК, а подхождат формално към това задължение и тогава идва ролята на второинстанционния съд, който да поправи процесуалните пропуски на първата инстанция във връзка с доклада, доказателствената тежест и други. Това има значение особено при преценката за допустимостта на нови доказателства пред втора инстанция.

Важен също така е въпросът за това, какви нови защитни средства пред въззивната инстанция може да ангажира ответника по иска. В тази връзка следва да се стигне до единна практика по въпроса за допустимостта на възражението за право на задържане и възражение за изпълнен двустранен договор и др. специфични защитни средства на ответника пред втората инстанция.

Проблеми се поставят и във връзка със заповедното производство. Така например, когато по жалба от заявителя при отхвърлено заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 ГПК и при положително произнасяне от втората инстанция, делото се връща на районния съд за издаване на заповед за изпълнение. Поставя се въпросът пред кой съд ще може да обжалва с частна жалба разпоредането за незабавно изпълнение длъжникът в двуседмичен срок от връчването на заповедта от съдебния изпълнител – дали направо пред ВКС или пред БОС (последното би довело до второ произнасяне по един и същи въпрос от страна на въззивната инстанция).

Относително голям брой са делата, образувани по жалби против действия на частни съдебни изпълнители. Това са специфична група дела, при които окръжният съд е последна инстанция (изкл. случаите, при които жалбата е оставена без разглеждане). В новия ГПК законодателят е възприел позиция за минимален брой действия на съдебния изпълнител, които подлежат на съдебен контрол. Това от една страна е добре, с оглед бързината на изпълнителния процес и пресичане на възможността чрез неоснователни жалби да се бави изпълнението, главно от длъжника. От друга страна, обаче лаконичността на закона създава затруднения в практиката- например при тълкуване на нормите на чл.435,ал.3 ГПК – относно ненадлежащото наддаване при публичната продан. Следва да се отбележи също така, че в много случаи съдебните изпълнители не придвижват своевременно постъпили при тях жалби против техни действия и така принуждават страните да ги входират направо пред съда.

Изпращането им обратно на съдебния изпълнител за администриране забавя произнасянето на съда, а това може да доведе до компрометиране интересите на една от страните в изпълнителното производство, още повече, че по закон жалбата не спира изпълнението.

Независимо от тези проблеми, съдиите във въззивно отделение чрез общо обсъждане се стремят да преодолеят затрудненията по прилагане на новото процесуално законодателство. Големият брой недопуснати до касационно обжалване дела, в преобладаващата си част поради това, че съдът се е произнесъл в съответствие с практиката на касационната инстанция, говори за високо качество на работата и добро познаване на съдебната практика.

Средномесечна натовареност на съдиите през 2009 г.
Сравнение с предходни години

Гражданско I - во отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	9,14	11,79	8,12
2008	11,41	14,96	11,24
2007	8,95	12,45	8,70

Средна натовареност на съдиите, без да се отчитат фирмените дела

Година	Човекомесеци	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	494,3	8,88	10,09	8,42
2008	466,57	8,07	9,69	8,41
2007	421	9,25	12,15	10,29

Въззивно гражданско отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	7,16	8,05	6,73
2008	11,23	12,70	11,52
2007	12,49	15,06	13,60

Наказателно I - во отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	5,91	6,32	5,84
2008	5,11	5,73	5,28
2007	5,11	5,92	5,44

Въззивно наказателно отделение

Година	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	2,60	2,91	2,28
2008	2,66	3,32	2,70
2007	3,86	5,42	4,80

ОБЩА НАТОВАРЕНОСТ

Година	Действителен брой съдии	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2009	44	9,07	10,30	8,60
2008	41	8,34	10,02	8,70
2007	41	8,63	11,35	9,61

Обобщен анализ
на дейността на районните съдилища
в Бургаски съдебен окръг за 2009 г.

На територията на Бургаски съдебен окръг работят осем районни съдилища в градовете Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Царево, Малко Търново и Средец.

Юрисдикцията на районните съдилища се разпростира на административната територия на 13 общини- БУРГАС, КАМЕНО, АЙТОС, РУЕН, ПОМОРИЕ, НЕСЕБЪР, КАРНОБАТ, СУНГУРЛАРЕ, ПРИМОРСКО ЦАРЕВО, СРЕДЕЦ, МАЛКО ТЪРНОВО, СОЗОПОЛ,

През годината, правосъдие са осъществявали 51 от 56 районни съдии по щат.

Кадровата обезпеченост е добра от гледна точка на утвърдения щат за магистрати. Но критики търпи попълването на щата.

Незаети за продължително време са останали места в Районен съд гр. Бургас / 1 зам.председател., 1 съдия/, гр. Царево / 1 съдия/, гр.Средец /1 съдия/ и РС Малко Търново / 1 председател/.

Следва да се подчертае, че някои от районните съдилища са работили почти през цялата година с един съдия, при щат и обосноваост за друг, както се случи в Районен съд-Средец. В друг случай, съставът на съда се „попълваше” с командировани съдии всеки месец, което в никакъв случай не доведе до разрешаване на кадровия проблем.

При сравнение с разпределението на делата по съдилища се разкрива неравномерна натовареност на отделните щатове за районни съдии.

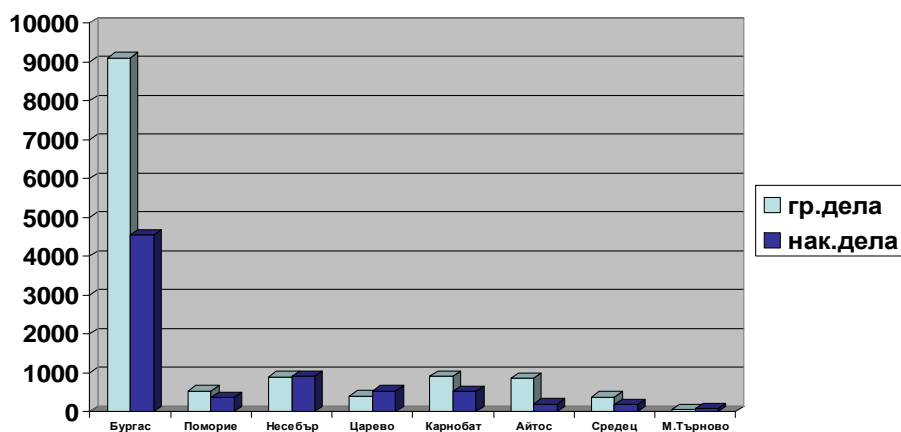
Това е стар проблем, който е типичен не само за окръга, но и за страната и в този смисъл не може да бъде разрешен със средствата на регионалното административно управление. Въпреки това административното ръководство на окръжния съд направи опит през 2009 г. да смекчи ефекта на диспропорциите, чрез командироване на районни съдии и младши съдии от окръжния съд в най-натоварените районни съдилища.

На база на средната натовареност в окръга, съдилищата от Бургаски съдебен окръг са работили при различна натовареност /видно от приложенията по-долу/ .

Средно в окръга за 2009 г. един районен съдия е разгледал **450 дела** /22934:51/, при 384 дела за 2008 г. и 321 за 2007 г. и е решил **393 дела** / 20033:51/, при 336 за 2008 г. и 278 за 2007 г.

Налице е ръст на натовареността- със 129 дела е разгледал повече един съдия през 2009 г. спрямо 2007 г. и е решил със 115 повече спрямо същата година.

Най-голямо постъпление и средна натовареност през годината има в районните съдилища в гр.Бургас, гр.Несебър, гр. Айтос и гр.Карнобат средно по **466 дела**, а най-малка в Районен съд - Малко Търново – 140 дела.
/14848+2165+1451+1588 постъпили и висящи : на заетия щат в тези съдилища 43 /

През годината са били разглеждани **22 934** дела при 18000 през 2008 г. и 17975 през 2007 г. дела от всички видове в районните съдилища, свършени са **20 033** при 15759 през 2008 г. и 15593 дела през 2007 г.

Спрямо 2008 г. когато са били разглеждани 18 000 дела и решени 15 759 дела е налице ръст от **4934 разглеждани дела и 4274 свършени дела.**

Съпоставката разкрива, че при постоянна щатна численост и увеличено постъпление, ръстът на свършените дела надхвърля увеличението на постъплението с 5, 4 %.

91 % от делата са били свършени в 3-месечен срок през 2009 г.

За сравнение : За 2008 г. -88%
За 2007 г. - 84%.
За 2006 г. -87%

Т.е. въпреки голямото постъпление на дела, районните съдии са приключили огромен брой дела в срок и показателят е подобрен с почти 10%.

Най- нисък е броя на свършените в тримесечен срок дела за Районните съдилища в Поморие, Царево и Айтос – 86%, 86% и 88%.

Най-висок – за Бургаски и Средецки РС- 92 % и 91%.

Останалите съдилища – около средния за окръга.

По наказателните дела съдилищата постоянно в тригодишния период са показвали високо темпо на работа- 91% в тримесечен срок.

По гражданските дела в тримесечен срок са свършени също 91 %. Въпреки отчетените проблеми при действието на новия ГПК, те не са се отразили на срочността.

По-важните проблеми пред районните съдилища през годината бяха свързани с приложението на ГПК.

Проблемите вече са идентифицирани, председателите продължават да гледат критично на процеса и процедурите в новия ГПК като обективно са отразили в докладите си трудностите и проблемите не абстрактно, а в светлината на практическите решения, до които са стигнали при прилагането. В тази втора година от действието на един от двата основни процесуални закона, през която вече има извършен и институционален контрол, районните съдилища са намерили верния тон и не са се изкушили да припишат всички свои неблагоприятия на новоприетия ГПК. Това прави анализите им ценен източник на информация и вече достатъчно добра основа за постоянен мониторинг.

Прави впечатление подробния анализ, който са направили районните съдилища по делата им, върнати от институционален контрол, приключил в по-голямата част от случаите до въззивната инстанция, поради въведените ограничени основания за допустимост на касационно обжалване. Така на практика огромна част от гражданските дела приключват и влизат в сила след двуинституционално производство, в което Окръжен съд е последна инстанция, а това увеличава отговорността на последната. В тази връзка някои съдилища са поставили конкретни проблеми и сигнализират за противоречива практика в рамките на въззивните състави по еднотипни дела. Критиката, която отправяме като въззив към дейността на районните съдии по отношение преценката за допустимост и съдържанието на последващите доклади е основа за предвидените през следващата година семинари и обсъждания за уеднаквяване на практиката в региона.

Повечето от председателите отново отчитат необходимостта от високо квалифицирана съдебна администрация, която вещо да осъществява размяната на съдебни книжа, стриктно да отграничава специфичните документи от различните нови процедури, точно и вярно да възпроизвежда разпореденията на съда, да следи за сроковете и на това ниво са дали оценка на качеството на работата в канцелариите, като не са спестили критика.

През следващите месеци следва въззивния окръжен съд гр. Бургас да осъществи предложените мерки за подобряване на обучението на съдебните служители както в районния, така и окръжния съд, за да се избегнат различните практики, да не се стига до връщане на дела за изпращане на пропуски при връщане и изпълнение на разпоредения.

При анализа на причините за отлагане на делата и вида на несвършените дела председателите продължават да отчитат кампанийното внасяне на дела от административен характер от администрациите в края на годината, дела по заповедното производство, възобновени стари спрени дела основно за делба, образувани частни производства по архивни дела, напр. издаване дубликат от изпълнителен лист, обезсилване на решение за възлагане по иск за делба, и пр.

Структурата на постъплението на граждански дела в районните съдилища е различна поради значителните разлики в демографско и икономическото положение на районите.

В силните общински центрове делата освен, че са много, са с висок материален интерес, който не винаги е идентичен с цената на иска. Постъпват дела с усложнени правни конструкции, развива се и усложнен граждански процес – насрещни иски, съединяване, възражения, встъпване. Увеличават се делата при множество на ищците или ответниците, особено по дела за собственост, като това се свързва с атакуване на множество прехвърляния. Хипотезата на един заявител срещу множество длъжници, напр. банките и търговските дружества с монополна дейност, създава струпване на дела в кратък период от време, обикновено свързан със счетоводните отчитания на дружествата. Междуфирмената задължнялост е друг фактор, довел до драстично увеличение на заповедните производства.

В докладите на отделни районни съдилища е затвърдено становището, че ГПК затруднява бързината по дела, по които при отменения ред съдът е достигнал до по-добра срочност - напр. брачните дела, където изискването за изчерпване на насрещните брачни основания осуетява постигането на спогодба или преминаване към развод по взаимно съгласие.

Балансирано е отношението на съдиите и относно приложението на заповедното производство. Посочени са сериозни проблеми, създадени с Наредбата за образците, тласкаща съдиите към необоснован формализъм. Съответно, вече говорят за „объркване” в заповедното производство в резултат на обжалването и приложението на закона при инстанционния контрол.

Много въпроси продължават да стоят като проблеми в дейностите по призоваването, по-конкретно при връчването и оформяне на книгата.

Преминаването от един начин на връчване към друг разкрива различие в практиката на отделните съдии.

Не е мястото в годишен отчет да се развива в пълнота проблематиката на един нормативен акт, пък бил и ГПК. Най-лесно е от високо да напътим районните съдии да спазват закона какъвто е, но би било разумно тази информация да се обобщи, като тя вече е достатъчна за това. Вече можем да дадем ясен сигнал за това как действа ГПК, какво е нивото

на подготовка на магистратите, какви са отраженията върху правата на страните по делата.

Темата е от естество и е необходимо да ангажира високите нива на доктрината и юриспруденцията, но същественото е, че съдиите не са останали равнодушни, че имат сетива за проблемите, активни са и търсят решения, както и предлагат такива.

Положително възприемам предложението на районните съдии за по-голяма активност на окръжните, а защо не и на апелативните съдии, за общи обсъждания по конкретни въпроси. Предложението им за кратки форми на обсъждане – седмичен час или месечен час за общи срещи е рационално. Това общуване на съдии от различните инстанции само допринася за взаимното доверие и повишаване качеството на правораздаването. Заместник председателите, председателстващите състави и отделни съдии, в работен формат, могат пълноценно да обменят информация за проблемните въпроси. Всъщност, началото бе поставено през изминалата година.

Районните съдии очакват повече от НИП. За съжаление, през отчетната година вместо усилията да са насочени към новия ГПК с множество семинари с възможност за посещението им от всички съдии, НИП отново не отговори на очакванията като включи недостатъчен брой и необезпечени откъм места форми на обучение. Това не означава разбира се, че не бяха организирани обсъждания на местно ниво. Отчетено като проблем, в края на миналата година ръководствата на Окръжен и Районен съд гр.Бургас кандидатстваха пред НИП за изнесени обучения и бяха одобрени четири такива за 2010г., предстоящи към момента.

Съществуват мнения за съчетаване на обучението по европейско право с насоченост към специализацията на съдията по материалното право, но не само в областите на съдебното сътрудничество по наказателни и граждански дела, по преюдициалното заключение.

Интересите са в областите на практическите действия на съдията и съда – изготвяне на кореспонденцията до чуждестранните органи, приложимост на правото на държава -членка в областите, в които това е договорено, получаване на повече информация за правоприлагащи практики по делата за европейска заповед за арест и пр. И в тази връзка са предприети мерки, осъществими през следващата година.

В докладите на районните съдилища се засягат и важни въпроси по управлението на бюджета и кадровата обезпеченост. Отчита се ефекта на продължителното забавяне при назначението на съдии от конкурс и се очаква този процес да добие по- подходящи времеви измерения.

1. Дейност на районните съдилища по наказателни дела.

През 2009 г. са разгледани **8144** наказателни дела в осемте районни съдилища:

2008 г.- разгледани 7309 дела;
2007 г.- разгледани 7814 дела;
2006 г. - разгледани 8203 дела.

През отчетния период са **постъпили 7549 наказателни дела** или с **896 дела повече**, спрямо предходната година.

Свършени са 7290 наказателни дела, от които 6626 или 91% в тримесечния срок.

Постановени са **608 присъди** по обвинителни актове.

/2008 г. - 598, 2007 г.- 761/

Одобрени са 1525 споразумения.

Останали несвършени в края на 2009 г. са 854 дела.

Одобрени са 1572 /2007 г.-1532/ споразумения.

2034 /2007 г.-2230/ дела са приключени в 3-месечен срок от образуването, а 226 /2007 г.-281дела/ дела са приключени над 3 месеца.

Сравнението на броя на свършените дела и броя на делата постъпили през годината показва, че съдилищата се справят с постъплението, въпреки необезпечеността с кадри.

Новообразуваните НОХД през 2009 г. са 2282 бр. дела /2008 г. са 2191дела, 2007 г. са 2318 дела/. Всичко за разглеждане са били 2510 .Свършени са били 2201 дела, от които 1997 в тримесечния срок, или 91%.

В началото на периода са останали несвършени 228 дела, а в края на периода са останали несвършени 309 дела.

За сравнение : през 2008 г. са били съответно 272 дела, а в края 228 дела, през 2007 г. в началото на периода са останали несвършени 465 дела, а в края на периода са останали несвършени 272 дела.

Един от най -сигурните показатели за подобряване на дейността на съда е намаляването на несвършените дела и в този смисъл работата е била успешна, предвид увеличеното постъпление.

В съответствие с определената подсъдност съдилищата са разглеждали възложените им от закона дела, като най-голям относителен дял принадлежи на

- делата за престъпления против собствеността (47%) и
- общоопасните престъпления (39% от постъплението)

На съд са били предадени 2601 (2008 г.-2627, 2007 г.-3119)лица.

Осъдени са 2450 лица (2008 г.-2478, 2007 г.-2821), от които 109 непълнолетни (2008 г.-238, 2007 г.-301), а 33 лица са оправдани (при 47лица за 2008 г., 55лица за 2007 г.) Броят на оправдателните присъди в районните съдилища е едва 1,35 % .

В светлината на анализа и за окръжния съд се забелязва общо намаление на наказателните дела и то от общ характер в предходните години, но увеличение през настоящата 2009 г. Сравнително еднакво е постъпването от наказателните дела от частен характер, от дела по чл.78аНК. Ръст на увеличение бележат и НАХД. Изключително натоварени са наказателните съдии и по дежурства, като само броя на отчитаните разпити расте с всяка изминала година. Районен съд-Бургас е най-натоварения съд в района с увеличение от 718 броя на наказателните дела и с 2473 броя на гражданските дела.

Структура на наказаната престъпност

2009 г.

Престъпления против личността 118 лица
Престъпления против собствеността 1070
Против стопанството 51
Документни престъпления 30
Общопасни престъпления 1061

2008 г.

Престъпления против личността 117 лица
Престъпления против собствеността 1070
Против стопанството 39
Документни престъпления 38
Общопасни престъпления 1063

2007 г.

Престъпления против личността 174 лица
Престъпления против собствеността 1463
Против стопанството 63
Документни престъпления 24
Общопасни престъпления 986

В тригодишния наблюдаван период, най-често съдилищата са разглеждали и осъждали лица предадени на съд за кражба. За това престъпление за осъдени 1 219 души.

Данните сочат, че разкриваемостта на т.нар. дребна престъпност може да се квалифицира като ефективна, но не такива изводи следват от обсъдената по-горе в дейността на Окръжен съд разкриваемост на тежки престъпления.

При определяне на наказанието съдиите са прилагали всички видове предвидени наказания.

През 2009 г. 1285 са лишени от свобода до 3 години /за 2008 г.-1245, а за 2007 г.-1344/, от които в 869 случая с приложение на чл.66 НК /2008 г.-817/. Това представлява **68,69%** от всички осъдени.

14 лица са лишени от свобода над 3 години /за 2008 г. са 28, 2007 г. са 31/.

По отношение на **116 лица** /2008 г.-195, 2007 г.-330/ е наложено наказание „глоба”. В **916** случая – пробация /2008 г. -876, 2007 г.-926/ .

Прави впечатление изключително ниския дял на обжалваните дела спрямо общия брой. Това се дължи на броя на споразуменията.

От подлежащите на обжалване 608 /2008 г.-598/ решени по същество с присъда, **обжалвани са 158** / 2008 г.-140/, или 25,98%, което също е показател по- скоро за ефективност, отколкото за качество, доколкото влизането в сила на първоинстанционната присъда, без да се развие обжалване е сигурен показател за постигане на целите на правосъдието.

Продължава тенденцията от последните години присъдите да са обжалвани от подсъдимите и техните адвокати в по-голям брой случаи, отколкото да са протестирани от прокурора.

Това е важна статистическа информация, която очертава съществена характеристика на правосъдието въобще. От една страна може да се прави извод за съответствие на наказанието с интересите на държавното обвинение, но от друга страна при сравнение с резултатите от въззивния контрол, не са рядко случаите, в които съдиите от окръжния съд се натъкват на случаи, когато липсата на протест прави невъзможно отстраняване на допуснати нарушения, прилагайки принципа за забрана влошаване положението на обжалващия.

От постъпилите в окръжния съд през 2009 г. 207 въззивни наказателни дела и останалите несвършени 63 броя от 2008 г. /общо 270бр./, съотношението между жалба от подсъдим /170бр./ и протест /37бр./ на прокурора е **5:1**.

Присъдата е потвърдена в 111случая, в 24 случая наказанието е намалено, по 20 дела е постановено връщане на делото на първата инстанция, по 5 дела въззивният съд е произнесъл нова присъда. Налице е основание за извод за добро качество на работата на районните съдии, доколкото в преобладаващия брой случаи съдебните им актове са потвърдени.

Районните съдии са разгледали и **2631 АХД**.

2. Дейност на районните съдилища по граждански дела

През 2009 гина в районните съдилища са постъпили общо **13 148 граждански дела**.

Разгледани са били общо **14 790 граждански дела**.

Районните съдии са **свършили 12744 дела** (8737 от които са на РС-Бургас).

Най-голямо е постъплението на дела по чл.410 и 417 от ГПК- 8223 във всички районни съдилища. Въпреки, че постъплението по този вид дела е ежедневие, съдиите не се оплакват от натоварването и сроковете за произнасяне, които ги притискат, а по-скоро от усложненото

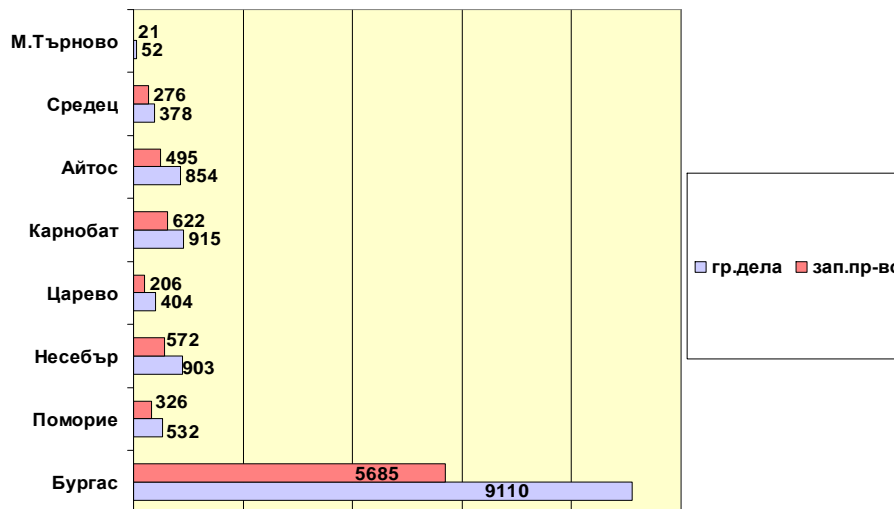
администриране, което представлява чисто техническа дейност и за което не е необходимо ангажирането на висококвалифициран съдийски труд. Тази дейност заема голяма част от ежедневието им.

Постоянно висок ръст в постъплението бележат делата по СК- 1084 постъпили и 1375 разгледани. Облигационните искове, вкл. делата от и срещу търговци, са приблизително същи брой- 1082 постъпили, 1524 разгледани, но значително по-малко свършени-940.

3% от делата са за домашно насилие и по Закона за закрила на децата.

По Закона за защита от дискриминацията в районните съдилища има две образувани и разгледани дела.

Ето така изглежда **съотношението на образуваните по заповедното производство частни граждански дела спрямо всички останали граждански дела:**

Най-много несвършени дела в районните съдилища остават от групата на вещните искове, между които и делбите и облигационните искове.

При тези групи годишно свършените дела са два пъти по-малко от постъплението. Това са и делата, които най-често се отлагат.

От една страна- съдилищата в окръга срещат затруднение при разглеждане на тази група дела, което е сериозен проблем, от друга- забавянето идва изначално при снабдяване със схеми и скици от Агенцията по кадастъра и поради изправяне на нередовности, констатирани при подаване на искова молба почти по всяко второ дело, а от трета- специално делата за делба, които са двуфазни, нямат шанс да бъдат отчетени като приключени в срок, защото се броят като такива едва с постановяване на решението за извършване на делбата. Разбира се, тези дела никога не могат

да приключат в тримесечния срок, поради обективни причини. Обективна е забавата и, ако бъде обжалвано решението на съда от първата фаза. Във втората фаза на делбата се установява, че съдилищата най-често се забавят от твърде непримиримите становища на страните по оценката на имотите и по начина на извършване на делбата. Тези са обективните и законни причини за продължителност на делбения процес.

Този вид дела са възложени на районните съдилища, като част от изключителната им подсъдност и представляват съществен дял от работата им, но практиката показва, че въпреки полагането на всички организационни мерки за преодоляване на констатираното състояние, това е невъзможно. Новият ГПК не предложи различно от досегашното решение.

Районните съдилища търпят критика и по отношение насрочността по вещните дела. И при тази група дела останалите несвършени дела запазват броя си в началото и в края на отчетния период, но за разлика от делата за делба, постъплението при тях в отчетния период намалява, поради изменението в подсъдността и увеличението на данъчните оценки на имотите в някои общини. Все пак като се има предвид, че при вещните искове се търси защита на правото на собственост в най-голям брой случаи, дейността на съда трябва да се отличава с по-висока ефективност. Тук е относим и проблема с вещните лица- недостатъчни, със спорна компетентност, свръхангажираност на няколкото добри специалисти за района.

Когато говорим за качество и ефективност, не винаги това се изчерпва с потвърждаване на съдебните актове. Фактори за това са и предвиждането на делата между инстанциите в по-кратък срок, съотв. скъсяване на срока до окончателното решение, както и усилията на районните съдии последователно да наблюдават дейността си по намаляване броя на несвършените дела от минали периоди и да предприемат специални мерки за приключване на тези дела.

Отчитайки проблемите си в гражданското правораздаване, районните съдии не пестят критиките към действието на новия ГПК. Усложненото администриране по всички видове дела, включително подготовката на делата като съвкупна дейност от всичко, което следва да извърши съдията до първото съдебно заседание, заемащо по-голямата част от работния му ден, всъщност го лишава от време за чисто правна дейност, от време за размисъл и задълбочаване при решаване на делата, от възможност за подобряване на качеството на правосъдието и повишаване на собствената си квалификация. Така например, при 10 041 гр.д., разгледани от РС-Бургас, постановените в закрито и разпоредително заседание определения и разпореждания са над 40 000, отделно от крайните съдебни актове, които са предмет на отчитане. Наред с това, редица производства, които по стария ГПК приключваха в изключително кратки срокове, сега “губят време” в размяна на книжа и ненужни доклади, особено по елементарни от фактическа и правна страна казуси.

3. Натовареност на районните съдилища

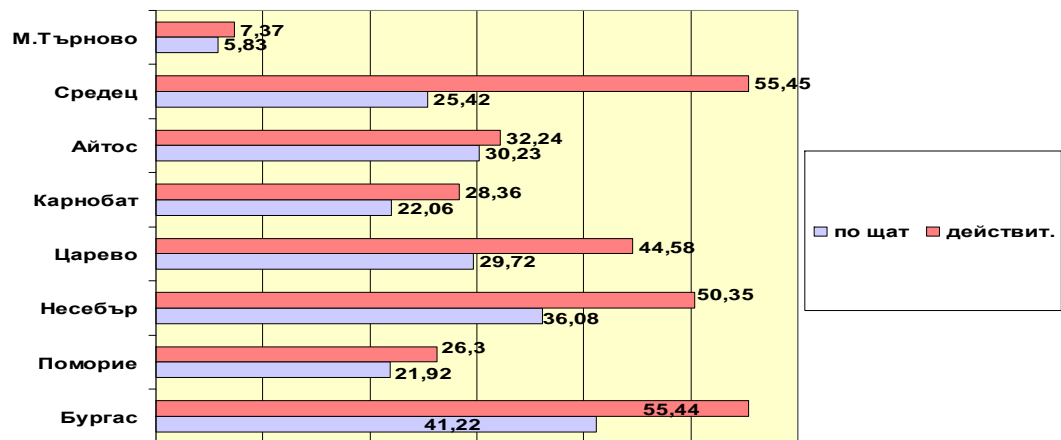
Действителната натовареност на районните съдии в съдебния район е : **45,06** дела на месец / разглежданите дела и **39,36** дела на месец/ спрямо свършените, при отчитане на отработените човекомесеци.

Натовареността по щат при 56 бр. магистрати е: 18,62 дела на месец/ разглежданите дела и 29,81 дела на месец/ свършените дела. Това съотношение би било вярно и би било отчетено като оптимално при запълнен щат.

Натовареността на гражданските съдии по щат(25) спрямо разглежданите дела е 49,30 дела на месец, а спрямо свършените- 23,17.

Натовареността на наказателните съдии по щат(23) спрямо разглежданите дела е 29,51 дела на месец, а спрямо свършените – 26,41.

Сравнение по натовареност по щат и действителната натовареност спрямо разглежданите дела :

Подобно е съотношението и за свършените дела при действителната натовареност спрямо отчитаната по щат.

4. Дейност по организация и административно управление на съдилищата .

2009 година беше поредната година на упорита и последователна съдебна реформа, при която неизменно на съдилищата се гледа като обект.

През отчетната година се проведеха конкурси за нови административни ръководители и бяха избрани 7 председатели, като към момента на отчитане, за един от районните съдилища в района на Окръжен съд-Бургас все още не е проведен конкурс (за РС-Малко Търново). За

съжаление, скандалът на годината в съдебната власт не подмина нашия регион, а напротив. Един от новоизбраните председатели се оказа в първите редици на списъка от уличени в нерегламентирани контакти. Последва оставката му и дисциплинарно наказание, все още не влязло в сила. Не случайно и очевидно –мъдро, предходното ръководство е поставяло акцент на личните качества, които следва да притежава един магистрат и хигиената в личните отношения, които следва да поддържа, избирайки да върви по коридорите на съда. Новото ръководство също няма да се умори да напомня за онова състояние на духа, наречено независимост в контекста на личната преценка и качества, както няма да се умори да отстоява институционалната независимост.

Към края на отчетния период незаети бяха и други щатове за районни съдии, а конкурса за окръжен съдия, започнал в началото на годината, приключи в края. Провежданата кадрова политика от ВСС е проблем за региона, защото щатовете се попълват изключително бавно, а броят на делата и работата на съдиите се увеличава. Налага се да се предприема командироване на съдии, което не е най-добрия модел за решаване на кадрови проблеми, още повече предвид недостатъчните бюджетни средства през 2010г. Това създава и допълнителни проблеми на председателите при планиране на работата им, а и не води до успеваемост по отношение на крайния резултат- разумно приключване на делата.

Направи се заявка за висок стандарт на управление на съдебната власт в административно отношение, което включва допълнителни ангажименти към дневния ред на съдилищата.

През годината, съдиите активно участваха при изработване на становища поискани от МП и ВСС, като за отбелязване, е че част от направените предложения са възприети. Становища изразяваха и по предложенията за тълкувателни решения, доколкото ги засягаха.

През годината няма дисциплинарно наказан съдия. Изключение е посочения по-горе съдия. В два случая е обърнато внимание на съдии от районен съд. Тези мерки са по предложение на административни ръководители.

През годината са проведени обобщения по значими за правораздаването въпроси на регионално ниво.

Съдиите от Бургаски съдебен окръг имат многообразни прояви в различни национални и международни програми за квалификация. Участието в семинарите на широк кръг съдии е приоритет в дейността на ръководството на Окръжен съд и председателите на Районните съдилища от съдебния район .

Следи се за осигуряване на еднаква възможност за отделните съдии да посетят квалификационни семинари във връзка с непосредствената им работа, с новостите в законодателството и специализираното обучение по Европейско право . През 2010г. са одобрени по програма на НИП за регионални обучения теми от гражданското, европейското право и обучение на съдебни служители.

Съдилищата от окръга и окръжния съд имат последователна политика за участие в проекти за подобряване на правосъдната дейност и повишаване на ефективността на съда. През 2009 г. Окръжният съд подкрепи инициативата на районните съдии от Бургас, които заедно със свои колеги от други районни съдилища спечелиха проект по ОПАК „Консултативен форум на районните съдилища” с цел подобряване на взаимодействието с ВСС при решаване на общи за районните съдилища проблеми. Хубаво е, че в резултат на проекта се затвърди констатацията, че магистратите от районните съдилища са готови за реформа и искат дейно да участват в нея, поради пряката им заинтересованост от по-доброто, ефективно и прозрачно функциониране на съдебната система за повишаване на доверието в нея, съответно в самите нас.

Продължи много успешно участието на окръжни и районни съдии в програмите за обучение на магистрати като обучители в НИП. В съдебния окръг на окръжно и районно ниво работят съдии - обучители с добра репутация като лектори. С гордост подчертаваме, че нашите съдии-обучители по европейско право са най-много и с най-висок рейтинг.

Има какво да свършим още по работата на съдилищата с медиите и представителите на неправителствения сектор, като отчитаме, че Окръжен съд-Бургас и районните съдилища не разполагат с щат за пресаташе и нямат назначено такова.

Като доверие в нашето отношение към тяхната работа и ползотворност на сътрудничеството приемаме все по-честите покани за участие в обсъждане на общественозначими теми, проекти, изследвания, проучване на данни и пр.

Бургаски окръжен съд продължи работата си като пилотен съд за наблюдение на времевите стандарти на правораздаване към СЕРЕЈ. Изразено е становище от Председателя на окръжния съд по методиката за наблюдение на продължителността на делата при отчитане на националните различия и предстои участие в заключителната среща.

Отделни съдии, ползващи чужди езици вече се ползват от възможностите да се обучават по програми в други европейски държави и това трябва да продължи и да се поощрява от административните им ръководители. Съдиите от Бургаски съдебен окръг имат многообразни прояви в различни национални и международни програми за квалификация.

За следващата година Окръжен съд-Бургас е предприел дейности за участие на съдиите от съдебния район в европейски проекти и международни програми по нови за правосъдието теми и по съществуващи неразрешени проблеми.

Следи се за осигуряване на еднаква възможност за отделните съдии да посетят квалификационни семинари във връзка с непосредствената им

работа, с новостите в законодателството и специализираното обучение по Европейско право .

Ръководителите следва да се отнасят с много внимание към повишаване на квалификацията на съдиите, без обаче да се допусне този процес да се отклони в самоцел и да бъдат напуснати действителните цели на квалификацията – подобряване на собствената работа.

Дейността на съдилищата и съдиите бе отчитана много пъти през годината- в рамките на апелативния район по инициатива на Апелативен съд, по искане на ВСС, на Министерство на правосъдието и др. Регулярни ревизии през годината, извършени от Апелативен съд също бяха извършвани.

Наред с анализа за делата върнати на прокурора за дораследване, акцент се постави на причините за отлагане и неприключване на дела, на проблемите по гражданското съдопроизводство.

По метода на подробната справка с представяне на съдебните актове беше проверена и дейността по изпълнение на европейската заповед за арест по искане на Апелативен съд.

Отделно в Районен съд – Бургас бе извършена проверка от „Вътрешен одит” при ВСС относно даване увереност относно надеждността и всеобхватността на финансово-счетоводната политика за 2008 г.

По постъпили сигнали до Инспектората при ВСС беше възложено на председателя проверка по 4 дела, а подробни справки по движенията на конкретни дела в 9 случая.

По постъпил сигнал и издадена Заповед от Главен инспектор в Инспектората към ВСС се извърши проверка на място от екип на ИВСС в Окръжен съд по организацията и движението на НОХД 62/07г. на БОС.

По постъпили жалби от граждани през 2009 г. са извършвани проверки и е отговаряно по 18 от тях.

93 броя са извършените и изпратени справки по движението на дела от държавни институции.

Не е установена във всички изброени форми на наблюдение и контрол слабост в работата на окръжния съд от степен на нарушение или отсъствие на административен капацитет.

В дейността на районните съдилища установените пропуски са по-скоро типични за съответното ниво, отколкото обосновават извод за сериозни проблеми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Работата на Окръжен съд- гр.Бургас и районните съдилища през отчетната година може да бъде определена като много добра.

Въпреки големия обем дела, некачествено правораздаване и неоснователно забавяне на делата не бе допуснато.

Съдът и през настоящата година поддържа традиционно добри отношения с останалите органи на съдебна власт и държавни институции.

Въпреки всички трудности и въпреки обществените нагласи към съдебната система работихме много добре и с чувство за отговорност. Проблемите на съдилищата са решени и структурирани в програмата на Окръжен съд-Бургас за период напред. Усилията ни през 2010 година следва да бъдат насочени към:

- Отново срочно и качествено приключване на делата, както при условията на новия ГПК, така и при предстоящите помени в наказателните закони.*
- Повишаване качеството на администриране на делата от страна на съдебната администрация*
- Системно и ползотворно обучение на съдиите и съдебните служители с цел повишаване на качеството на работа*
- И не на последно място:
да продължим да работим със същото темпо и чувство за отговорност, за да удовлетворим очакванията на българското общество и Европа, доколкото зависи от нас.*

Подобряването на публичния образ на съда и повишаването на доверието на обществото в съдебната система зависи от нашия професионализъм и отговорност, и все още стои като наша задача.

*Административен ръководител-
Председател на Окръжен съд гр. Бургас:*

БОРЯНА ДИМИТРОВА